

แน่นอนซึ่งทำร้ายหล่อนมาแล้ว... หล่อนไม่อยากสูญเสียเขาไปเหมือนสูญเสียอิฐ" (251) มาบัดนี้เมื่อเธอได้กลับไปทำงาน ค่อยหายจากความเหงาความว้าเหว เธอก็เริ่มคิดเปรียบเทียบถึงความไม่เหมาะสมหลายๆประการของเธอกับแก้ว

...บ่อยครั้งที่เดียวที่หล่อนเคยถามตัวเองว่า หล่อนได้อะไรจากแก้วบ้าง
เกียรติยศ วยฐานะ เขาไม่มีอะไรให้หล่อน 'อิฐ' ลักอย่างเดียว คิดๆไปแล้ว
กลับไปดูเหมือนหล่อนเอาเขาเข้ามาแบกไว้บนบ่า

ผู้หญิงอายุสี่สิบกว่าผู้ยังกระฉับกระเฉง คล่องตัวในหน้าที่การงาน เงินเดือน
สูง กับผู้ชายที่หมด 'น้ำยา' ตอนนั้นหล่อนคิดอย่างไรหนอ จึงปลงใจร่วมหอ
ลงโรงกับเขา (525)

เหตุผลสำคัญอีกประการหนึ่งที่ทำให้เสาวรภัยเริ่มเบื่อหน่ายแก้ว ก็คือการที่
เสาวรภัยได้พบกับอิฐคนรักเก่าซึ่งมางอนง้อขอคืนดี แม้ในเบื้องต้นเธอจะปฏิเสธเขา แต่ในที่สุด
ความเบื่อหน่ายแก้วและความรักอิฐที่มีอยู่ในใจตลอดเวลา ทำให้เสาวรภัยแสดงความ
เย็นชาต่อแก้วอย่างเปิดเผย เธอรู้สึก "...ขวางแก้วไปหมด ไม่ว่าจะทำอะไรจะพูดอะไร" (661)
นอกจากนั้นก็ยังรู้สึก "ขัดเขิน" กับการ "...พยายามทำตัวเป็น 'หนุ่ม'..." (521) ของเขา เพราะ
ก่อนหน้านั้นเสาวรภัยเคยชื่นชมที่ "...เขามีลักษณะเป็น 'ผู้ใหญ่' อยู่ตลอดเวลา" (521) เธอเริ่ม
นึกเสียใจที่ยอม "...ตัดสินใจบ้างเสี่ยงกระโจนลงไปหาเขาจนหมดเนื้อหมดตัว" (581) ในขณะที่
กับอิฐ "...ได้จากหล่อนเพียงสัมผัสภายนอก แค่ปลายมือปลายนิ้ว" (580)

ความเบื่อหน่ายแก้วซึ่งมีมากขึ้นทุกที กับการได้มีโอกาสพบกับอิฐบ่อยครั้งขึ้น ทำให้
เสาวรภัยตัดสินใจบอกเลิกเขาทางอ้อมด้วยการชนเสื้อผ้าข้าวของทุกชิ้นของเขาไปเก็บไว้ใน
ห้องเก็บของในช่วงที่เขาไม่อยู่ และหันกลับไปคืนดีกับอิฐในที่สุด

2.7.2 ลักษณะนิสัย

เสาวรภัยเป็นคนเงียบขรึม พูดน้อย วางตัวดี บุคลิกงามสง่าสมวัย ลักษณะ
ดังกล่าวนี้เองทำให้แก้วรู้สึกประทับใจตั้งแต่แรกเห็นและพูดคุยกัน เช่นเดียวกับอิฐคนรักเก่า
วัยหนุ่มน้อยของเสาวรภัย เขา "...คลั่งและบูชาความงามแบบนี้..." (578) ของเสาวรภัยซึ่ง
"...เป็นความงามชนิดที่บุรุษนิยมยกย่อง หากแต่ไม่มีใครกล้าเข้าใกล้ เพราะเกรง 'คำ' อันเกิด
จากความงามเหมือนภาพคลาสสิคราคาแพงลิบลูจวนไม่มีใครกล้าแตะ" (577-578)

เสาวรภย์เก็บความรู้สึกได้ดีและเสมอต้นเสมอปลาย โดยเฉพาะความสุภาพและการพูดจาไพเราะเรียบร้อย เห็นได้จากการที่แม้เธอจะเบื่อหน่ายแก่แล้วแต่เธอก็ยังแสดงออกต่อเขาเหมือนเมื่อครั้งที่ยังรู้จักกันใหม่ๆ คือ "...พูดเรียบร้อยก็น้อยๆเรียบร้อยสุภาพอย่างไรอย่างนั้น..." (520) แต่แก่แล้วก็สามารถจับความหมายที่เสาวรภย์มีต่อเขา "...ได้จากอาการเนือยๆของหล่อน..." (576) แม้กิริยาท่าทีภายนอกของเสาวรภย์ "...จะยังคงยิ้มน้อยๆเรื่อยๆตามนิสัย..." (576)

เสาวรภย์เป็นคนเรียบร้อย ไว้ตัวและหยิ่งในตัวเอง ลักษณะดังกล่าวทำให้เธอครองตัวเป็นโสดมาจนอายุครบสามสิบปี เมื่อรู้จักกับอิฎฐ์และต่อมาแม้จะมีความผูกพันทางใจซึ่งกันและกัน แต่เสาวรภย์ก็ไม่เคยปล่อยให้ปล่อยตัวให้เขา เธอรอเวลาที่จะแต่งงานกับเขาเมื่อเขาอายุครบสามสิบและเธอครบสี่สิบห้าซึ่งอิฎฐ์ไม่สามารถอดทนรอได้ แต่เมื่อผิดหวังจากอิฎฐ์และได้รู้จักกับแก่แล้ว ความเหงาความทุกข์ใจและความว่าเหวต้องการเพื่อน ทำให้เสาวรภย์ตัดสินใจมีความสัมพันธ์ฉันสามีภรรยากับแก่แล้ว ทั้งๆที่รู้ว่าเขามีครอบครัวแล้ว แม้เธอจะบอกเขาว่า "...ดิฉันอายุมากแล้ว ไม่ใช่เด็กๆ ไม่โลภอยากได้ทรัพย์สินเงินทองของใคร ไม่อยากแย่ง..." (252) อย่างไรก็ตามเสาวรภย์ก็รู้ว่าการกระทำของตนนั้น "...แม้ปากจะบอกว่าไม่แย่งแย่ง ทว่าโดยพฤติกรรมลับหลังก็เท่ากับว่าหล่อนแย่งแก่แล้วมาจากลูกเมียของเขา" (252) พฤติกรรมดังกล่าวจึงเท่ากับฟ้องว่าเสาวรภย์ยอมตนเป็นคนไร้ศีลธรรมผิดลูกผิดผีผู้อื่น

ความเบื่อหน่ายแก่แล้วและการผ่านประสบการณ์ทางโลกียะรต ทำให้เสาวรภย์กลายเป็นคนกล้ามากขึ้น ดังความคิดของแก่แล้วว่า "...เสาวรภย์ยังสาว แก่แล้วผ่านชีวิตมามาก เขารู้ว่าผู้หญิงบางคนนั้น ยิ่งอยู่จนอายุสูงก็ยิ่งไม่กล้าเสี่ยงกับความรักที่มีความโคธำหน้าเพราะแก่แล้ว แต่เมื่อได้ผ่านการลองลิ้ม หล่อนก็จะกล้ามากขึ้น" (673) เสาวรภย์ก็เช่นกัน เมื่อเธอได้พบกับอิฎฐ์อีกครั้งและมีงานทำอย่างเดิม เธอก็หันกลับไปคืนดีกับเขาอย่างง่ายดาย ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะเหตุผลอีกข้อหนึ่งก็คือ เสาวรภย์ไม่ได้อีกแก่แล้ว เมื่อพบกับคนรักเก่าที่มานองจ้อขอคืนดี เธอจึงกลับไปหาเขาอย่างไม่ต้องคิดอะไรมากอีกแล้ว เพราะถึงอย่างไรเธอก็ผ่านแก่แล้วมาแล้ว โดยที่ไม่ได้รักเขาเลยด้วยซ้ำ กับอิฎฐ์ซึ่งเป็นคนที่เธอรักและเคยจากเธอไปด้วยเหตุผลที่เธอไม่ยอมลดตัวลงไปหาเขาก็ไม่ต้องลังเลอีก ดังนั้นเสาวรภย์จึงตัดสินใจเลิกร้างแก่แล้วและหันไปคืนดีกับอิฎฐ์

2.8 จามิกร

2.8.1 บทบาท

จามิกรเป็นตัวละครที่มีความสำคัญในแง่ของการช่วยแก้ไขปัญหา "สมการวัย" ของพ่อแม่ โดยใช้การเลี้ยงดูเกิดเชิงกระตุ้นให้เกิดความตระหนักค่าของความรักในครอบครัว เขาเกิดมาท่ามกลางความรักของครอบครัว "...แม้เขาจะเติบโตแม้กระทั่งทำงานเป็นผู้ใหญ่แล้ว แต่เขาก็ยังอยากเกาะอยู่กับความรักของพ่อแม่..." (373) ดังนั้น เมื่อพ่อแม่เกิดความระหองระแหงกันจนอาจจะต้องเลิกร้างกัน จามิกรจึงไม่สามารถนั่งเฉยอยู่ได้

ความเป็นแพทย์และความใกล้ชิดกับพ่อแม่มาตั้งแต่เด็ก ทำให้จามิกรวิเคราะห์หาที่มาของความไม่เข้าใจกันของพ่อแม่ได้ไม่ยากนัก โดยเฉพาะอย่างยิ่งความเปลี่ยนแปลงทางอารมณ์ของมารดาซึ่งเขารู้ว่าไม่ได้เกิดจากพื้นฐานนิสัยใจคอ หากแต่เป็นปัญหาของวัยและความว้าวุ่นที่ต้องว่างงาน เขาจึงพยายามเป็นผู้คอยประสานให้พ่อกับแม่พยายามปรับความเข้าใจกัน โดยพยายามพูดให้พ่อเข้าใจภาวะความเปลี่ยนแปลงทั้งทางร่างกายและจิตใจของแม่จนถึงกับขอร้องว่า "...ใจเย็นๆกับแม่หน่อยนะพ่อ นึกว่าเห็นแก่ผม" (393) แต่ไม่ได้ผล เพราะพ่อของเขาเกิดความระแวงแคลงใจเสียแล้วว่าแม่ของเขาจะมี "...อะไรบางอย่างอยู่ในใจ..." (382)

ความกลัวและความวิตกว่าพ่อกับแม่จะเลิกกัน จึงทำให้จามิกรตกลงทำตามอุบายของจินดาหราผู้เป็นที่สาว คือนำเกิดเชิงซึ่งเก็จไฟทอร์รี่นำมาฝากไว้ในระหว่างที่เธอเดินทางไปทำงานยังต่างประเทศไปให้ใจจันทร์เลี้ยงโดยบอกว่าเป็นลูกของตน ความรักเด็กและความคิดที่ว่าเกิดเชิงเป็นหลานไม่ได้ ทำให้ใจจันทร์ทุ่มเทความรักความผูกพันให้กับเกิดเชิงจนหมดสิ้น หายเหงา หายหงุดหงิดและกลับมาคืนดีกับรักษาในเวลาไม่นาน

เมื่อปัญหาของพ่อแม่หมดไป จามิกรก็ประสบกับปัญหาที่ไม่คาดฝันและไม่ได้เตรียมแก้ไขมาก่อน นั่นคือ เมื่อมารดาของเขาถึงแม้จะไม่ยอมรับเก็จไฟทอร์รี่ที่เข้าใจว่าเป็นแม่ของเด็กก็ประสงค์จะได้ตัวเกิดเชิงไว้ ในขณะที่เขากำลังถ่วงเวลาเพื่อจะเตรียมบอกความจริงกับมารดานั่นเอง ปัญหาที่เขาไม่คาดฝันอีกปัญหานึงก็เกิดขึ้นขึ้นมา นั่นคือ เมื่อความจริงเปิดเผยว่าเกิดเชิงเป็นลูกของดวงเพชรที่สาวของเก็จไฟทอร์รี่เอง เกิดเชิงถูกย้ายแท้งนำตัวไปเลี้ยงดูที่ประเทศสหรัฐอเมริกา จามิกรจึงต้องเป็นทั้งผู้คอยปลอบใจมารดาและเป็นที่ปรึกษาให้กับเก็จไฟทอร์รี่เกี่ยวกับการนำตัวเกิดเชิงกลับประเทศไทย

2.8.2 ลักษณะนิสัย

จามิกรเป็นตัวละครที่ไม่ซับซ้อน เขาเป็นคนมีเมตตา ใจอ่อนและซื่อสัตย์มาตั้งแต่เด็ก เมื่อโตเป็นผู้ใหญ่ความใจอ่อนของเขาก็มิได้ลดลง เห็นได้จากเมื่อคนใช้เก่าแก่จะลาออกและร้อง-ให้รำลาเขามาทางโทรศัพท์ก็ถึงกับทำให้เขาใจคอไม่ดี

จามิกรเป็นคนช่างสังเกตและมีความรู้สึกไว โดยเฉพาะ "...ต่ออารมณ์และความสัมพันธ์ของพ่อแม่..." ทั้งนี้เพราะเขา "...เติบโตขึ้นมาด้วยความละเอียดอ่อนของความรัก..." (373) ความรู้สึกไวประกอบกับความช่างสังเกตนี้เอง ทำให้เขาารู้สึกได้ในทันทีถึงท่าทีที่ไม่เหมือนเดิมระหว่างพ่อกับแม่ ไม่ว่าจะป็นรอยยิ้มของแม่ที่ "...ไม่เข้มแข็งเท่าที่ควร ...แม้ว่าแม่จะดูสวยขึ้น" (370) หรือน้ำเสียงที่ "...มีแววครุ่นคิดหน้าเครียดขม..." ของพ่อ ทำให้จามิกรรู้สึกได้ในทันทีว่า "ระหว่างพ่อกับแม่ต้องมีบางสิ่งบางอย่างผิดปกติไปแน่ๆ..." (373)

ความใจดีของจามิกร ทำให้เขามีเรื่องให้แก่ปัญหาอยู่เสมอ นอกจากนั้นยังเป็นคนช่างวิตก ตรงกันข้ามกับพี่สาวซึ่งวางเฉยได้มากกว่า เมื่อพ่อแม่มีท่าทีห่างเหินเย็นชากัน เขาเกิดความวิตกทุกข์ร้อนเป็นอย่างยิ่ง แม้เขาจะรู้และพยายามให้รักษาผู้เป็นบิดาเข้าใจถึงสภาวะความเปลี่ยนแปลงหรืออาการของผู้หญิงวัยใกล้หมดประจำเดือนของมารดา แต่กรณีแวดล้อมไม่ว่าจะเป็นการถูกเลิกจ้างงานหรือบุคคลภายนอกซึ่งเป็น"มือที่สาม" ก็ล้วนทำให้จามิกรอดเป็นทุกข์และรู้สึกวิตกกังวลไม่ได้

จามิกรเป็นคนสมถะ ไม่ติดยึดกับวัตถุและไม่แสวงหาความร่ำรวย เห็นได้จากการที่แม้เขาจะเป็นนายแพทย์ซึ่งมีเส้นทางที่จะแสวงหาความร่ำรวยได้โดยการเปิดคลินิกรักษาคนไข้ แต่เขาก็ไม่ทำ แต่ตลอดเวลาให้กับการรักษาคนไข้ในโรงพยาบาลโดยการช่วยเหลือแพทย์เวรคนอื่นๆ นอกเหนือจากเวรของตน

จามิกรมีลักษณะนิสัยหลายอย่างคล้ายคลึงกับเจ้าโพธิ์พู่ใจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งความศรัทธาและยึดมั่นในสถาบันครอบครัวในวิถีชีวิตไทย เห็นได้จากการที่เมื่อเพื่อนหมอลของเขาบอกเขาว่า "...หมอลไม่ใช่เด็กๆ ความอบอุ่นในครอบครัวไม่ใช่ความจำเป็นแล้ว" จามิกรก็แย้งว่า "ถึงยั้งงั้น ผมก็ไม่อยากให้เขาเลิกกัน ผมอาจจะเป็นคนเห็นแก่ตัวสักหน่อย ตอนยังเด็ก ผมมีทั้งพ่อทั้งแม่ ถ้าผมมีลูกผมก็อยากให้ลูกผมมีปู่ย่าซึ่งยังคงอยู่ด้วยกัน" (426) และ "ผมยังศรัทธาครอบครัวที่ยึดเหนี่ยวกันและกันแบบไทยๆ ผมไม่ชอบชีวิตอิสระแบบฝรั่ง..." (427)

ศึกษาตามนุษย์ฯ

1. เนื้อเรื่อง โครงเรื่องและแก่นเรื่อง

1.1 เนื้อเรื่อง โครงเรื่อง

เนื้อเรื่องของนวนิยายเรื่องนี้มีจุดศูนย์กลางที่ชีวิตของแป้วแหวนหรือรัมนีย์เด็กสาววัย 18 ปี ซึ่งมีรูปลักษณะสวยงามไร้เดียงสา และตกอยู่ในสภาพคล้ายตุ๊กตาในแง่ความสัมพันธ์กับผู้อื่น คือไม่สามารถเลือกกำหนดชีวิตของตนเองได้เพราะมีความบกพร่องทางสมองและสติปัญญาตั้งแต่แรกเกิด

ชะตากรรมของแป้วแหวนมีสาเหตุมาจากความผิดทางอาญาของปวิขที่รับรถขนพ่อแม่ของเธอถึงแก่กรรมด้วยความคะนองตั้งแต่แป้วแหวนยังไม่คลอดจากครรภ์ ขณะที่ปวิขอายุ 15 ปี แป้วแหวนมีชีวิตรอดมาได้ในสภาพสมองผิดปกติ เรียนรู้ได้ช้า เธอต้องได้รับการเลี้ยงดูจนถึงอายุได้ 25 ปีตามข้อสัญญาที่ให้ปวิขได้รับโทษเพียงภาคทัณฑ์และรอลงอาญา เมื่อครบกำหนดโทษภาคทัณฑ์ ระยะเวลาและนวลวรรณบิดามารดาของปวิขก็ส่งปวิขไปศึกษาที่ประเทศสหรัฐอเมริกา ส่วนแป้วแหวนก็เติบโตขึ้นมาในฐานะเด็กในบ้าน ได้รับความเอาใจใส่พอสมควร มีคนรับใช้เป็นผู้เลี้ยงดู นวลวรรณซึ่งรู้สึกเป็นภาระไม่ได้ให้ความเมตตาต่อเธอเท่าที่ควร แป้วแหวนจึงเติบโตขึ้นมาท่ามกลางความว่าเหวและโหยหาความรัก

พ่อแม่ของปวิขมีฐานะร่ำรวย เป็นชนชั้นกลางก่อร่างสร้างตัวมาตั้งแต่ประวัตรเป็นข้าราชการป่าไม้ชั้นโท แล้วลาออกมาทำบริษัทรับเหมาก่อสร้าง ต่อมาประสบปัญหาทางการเงิน จนถูกฟ้องล้มละลาย ประวัตรจึงหย่าจากนวลวรรณเสียก่อน เพื่อนวลวรรณจะได้ไม่ต้องรับผิดชอบหนี้สินแล้วเลยมีภรรยาใหม่ นวลวรรณจึงเป็นหัวหน้าครอบครัวโดยลำพัง แต่อยู่ในฐานะไม่ด้อยกว่าเดิมนักและสร้างบริษัทใหม่ คือบริษัทจำหน่ายวัสดุก่อสร้างซึ่งเป็นธุรกิจหลังสุด และอยู่ในระยะเริ่มต้น

ผู้แต่งผูกเรื่องให้มีอีกครอบครัวหนึ่ง รั้วบ้านติดกับบ้านของปวิขแต่มีฐานะปานกลาง คือครอบครัวของพินิตและชานา ซึ่งตั้งความหวังไว้ว่าชรินชาติลูกชายคนเดียวจะต้องประสบความสำเร็จ ยกกระดับครอบครัวให้ทัดเทียมกับผู้อื่น มียศมีเกียรติในสังคม ชรินชาติจึงถูกบังคับเคี่ยวเข็ญให้ใช้เวลากับการเรียนจนแทบไม่มีเวลาพักผ่อนและเล่นเช่นตามวัย ถึงจะสามารถสอบผ่านข้ามชั้นไปเรียนชั้นสูงกว่าตั้งแต่อายุยังน้อย แต่การที่เขาอายุน้อยกว่าเพื่อนๆในชั้นนี้เอง ทำให้เขากลายเป็นลูกไล่ของคนอื่น เขามักถูกรังแกและล้อเลียนเสมอจนมีปมด้อย ชรินชาติได้ช่วยชีวิตแป้วแหวนจากการจมน้ำตายเมื่อคนเลี้ยงทิ้งให้นั่งเล่นตามลำพังในกะละมังอาบน้ำ พอ

แป้วแหวนโตขึ้นสัก 5-6 ขวบ ขรินชาติชอบแอบมาเล่นกับแป้วแหวน เพราะแป้วแหวนเป็นเด็กคนเดียวที่ทำให้เขารู้สึกภูมิใจในตนเองและ "วางเชื่อง" ได้ เนื่องจากแป้วแหวนชอบฟังเขาพูด ไม้กวาดตีอวดเก่งเหมือนเพื่อนๆเขาที่โรงเรียน แต่ความภูมิใจของขรินชาติต้องยุติลงเพราะเขาต้องไปศึกษาต่อต่างประเทศตั้งแต่อายุ 11 ปีตามความต้องการของพ่อแม่

ตลอดเวลาที่ศึกษาอยู่ในประเทศสหรัฐอเมริกาเป็นเวลา 12 ปีนั้น ขรินชาติอาศัยอยู่กับโชติรสที่เขาเรียกว่าคุณยายเล็กในฐานะบุตรบุญธรรม โชติรสเป็นหญิงหม้ายอายุ 50 ปี สามีทิ้งไปมีภรรยาใหม่อยู่โดดเดี่ยวมานาน เธอเป็นผู้ที่ยายของชยายาเก็บมาเลี้ยงตั้งแต่เป็นทารก โชติรสบังคับควบคุมขรินชาติจนไม่เป็นตัวของตัวเอง การถูกจำกัดเสรีภาพแม้กระทั่งการคบเพื่อนสร้างความอึดอัดและขมขื่นใจให้กับขรินชาติ แต่เขาก็พยายามปรับตัวเพื่อความสำเร็จและเพราะสำนักในบุญคุณ ขรินชาติมีความสัมพันธ์กับดวงลักษณ์บุตรสาวพิศสมญาติผู้ที่ของชยายาพิศสมแต่งงานกับปัญจะนักธุรกิจชั้นเศรษฐีและมีชื่อเสียงในวงสังคมชั้นสูง ถึงแม้โชติรสจะไม่ชอบครอบครัวของดวงลักษณ์ และยังกลัวว่าดวงลักษณ์จะมาแย่งความรักของขรินชาติ ก็ขัดขวางไม่สำเร็จเมื่อดวงลักษณ์หลอกว่าตั้งครรภ์ ทั้งคู่แต่งงานกันเมื่อขรินชาติเรียนจบปริญญาเอกพอดี โดยพิศสมยอมซื้อบ้านให้ที่อเมริกาตามคำแนะนำของโชติรสซึ่งก็ยังถือสิทธิ์ไหว้วานขรินชาติให้รับใช้ในเรื่องต่างๆอยู่เสมอ จนดวงลักษณ์ระอาใจและพาลเบื้อสามี

ส่วนปวิขเมื่อสำเร็จการศึกษาเขาก็กลับมาทำธุรกิจของแม่ ปวิขนั้นไม่เคยลืมเลยว่าตนเป็นต้นเหตุให้พ่อแม่ของแป้วแหวนเสียชีวิตและแป้วแหวนต้องกลายเป็นคนมีความบกพร่องทางสมองจนเกือบปัญญาอ่อน เขาจึงคิดหาทางไถ่โทษตนเองอยู่เสมอ แม้ว่าเขาเกือบจะล่วงเกินแป้วแหวนด้วยสัญชาติญาณของบุรุษเพศ แต่มีในธรรมของเขาและความไร้เดียงสาของแป้วแหวนช่วยให้เขายับยั้งการกระทำนั้นเสียได้

แป้วแหวนหยุดเรียนเมื่ออายุได้ 17 ปี อยู่เพียงชั้นมัธยมต้น เนื่องจากมีระดับสติปัญญาต่ำ แต่ปัญญาเพื่อนของปวิขก็ขอเธอให้ไปทำงานในฝ่ายประชาสัมพันธ์โรงแรมเพราะติดใจในความงามและลักษณะเป็นมิตรกับทุกคน โดยเฉพาะการไม่รู้จักรักใคร่เกลียดใครของเธอ แป้วแหวนจึงได้พบกับพิศสมญาติของปัญญาและเป็นหุ้นส่วนใหญ่ของโรงแรมซึ่งมาจัดประชุมที่โรงแรมนั้นและขอตัวแป้วแหวนไปเป็นนางเอกละครกาฤศล พิศสมรู้สึกรับชอบและถูกชะตากับแป้วแหวนตั้งแต่แรกรู้จัก เพราะแป้วแหวนสวยสะกดตา มีกิริยาวาจาเรียบร้อยอ่อนหวานไม่ถืออันอวดดี แม้จะไร้เดียงสาและไม่รู้จักกาลเทศะไปบ้างแต่พิศสมก็ไม่ถือสา กลับรู้สึกว่ามีสิ่งขาดหายไป ความขัดเคืองใจที่ได้รับจากดวงลักษณ์บุตรสาวคนเดียวของตนซึ่งไม่เคยทำอะไรให้ชื่นใจเลย มีแต่สร้างความผิดหวัง ความเบื้อหน่ายลูกสาวที่ถือรั้นและเอาแต่ใจตนเองทำให้แป้วแหวนซึ่ง

เรือฟิงและหัวอ่อนกลายเป็นคนโปรดของพิศมอย่างรวดเร็ว พิศมให้งานสำคัญแก่แป้วแหวน คือ เป็นนางเอกละครการกุศล และถ่ายภาพปกนิตยสารโฆษณาโรงแรมและติดตามพิศมไปต่างประเทศ แป้วแหวนชอบและมีความสุขกับงานเหล่านี้มาก แม้จะถูกค่อนข้างอดและพูดจาประชดประชันเสียดสีจากเพื่อนร่วมงานว่า ฝั่งบ้าง เซอบ้าง แต่แป้วแหวนก็ทนได้และไม่เคยโกรธเกลียดคนเหล่านั้น

บวิซได้เป็นเพื่อนสนิทกับเพิ่มบุญบุตรชายคนโตของพิศมที่เรียนจบปริญญาเอกจากประเทศสหรัฐอเมริกา เพิ่มบุญเรียนเก่งแต่มีสภาพอารมณ์ไม่ปกติและเคยเป็นโรคประสาทเพราะถูกกดดันให้มูเรียนอย่างเดียว บวิซเสนอเพิ่มบุญว่าเขาจะยกแป้วแหวนให้แต่งงานด้วยในฐานะที่ตนเป็นผู้ปกครองของแป้วแหวน และบวิซก็ได้หว่านล้อมให้แป้วแหวนแต่งงานกับเพิ่มบุญ ทั้งนี้ตรงกับความประสงค์ของพิศมที่อยากให้เพิ่มบุญแต่งงานกับแป้วแหวนเพื่อแก้ไขพฤติกรรมของเพิ่มบุญที่ติดเหล้าอย่างหนัก โดยหวังว่าความรับผิดชอบต่อครอบครัวจะเป็นเครื่องช่วยเหนี่ยวรั้งหรือช่วยลดการดื่มของเพิ่มบุญได้บ้าง

แป้วแหวนมีเพื่อนสนิทอยู่คนหนึ่ง คือ พูนดวงอายุราว 25 ปี แป้วแหวนและพูนดวงเป็นเพื่อนกันมาตั้งแต่วัยเด็ก พูนดวงเป็นลูกคนกลางของพิศม มาคบหากับชรินชาติก่อนไปต่างประเทศและสนิทสนมกับแป้วแหวนเรื่อยมา เขาเป็นที่ชายของดวงลักษณ์ และเป็นน้องชายของเพิ่มบุญ พูนดวงเรียนไม่เก่ง ไม่เฉลียวฉลาดอย่างพี่อย่างน้อง พ่อแม่ไม่ค่อยรัก ตอนเด็กๆ เขาถูกบิดาทำโทษโดยการตบเข้าก้นหู เป็นเหตุให้เขาพูนดวงสนิทไปข้างหนึ่ง จากนั้นมาเขากลายเป็นคนมีบุคลิกน่าหัวเราะ เงอะงะ ชาติความมั่นใจ เรียนหนังสือตกต่ำชั้นอยู่หลายปี จนพิศมและปัญจะเลิกสนใจเขาอย่างสิ้นเชิง พูนดวงกับแป้วแหวนเป็นเพื่อนรักกันด้วยมีสภาพที่ไม่แตกต่างกันมากนัก และด้วยอุปนิสัยที่คล้ายคลึงกันคือมองโลกในแง่ดี ทั้งคู่คบหาเป็นเพื่อนกันด้วยความบริสุทธิ์ใจ ไม่รู้และไม่สนใจว่าใครจะมองหรือหัวเราะเขาจะอย่างไร แป้วแหวนนั้นเมื่อมีความลับหรือความอึดอันต้นใจ นอกจากจะระบายด้วยการพูดคุยกับตุ๊กตาป้อหลอที่บวิซฝากมาให้เมื่อครั้งที่เขายังศึกษาอยู่ที่ประเทศสหรัฐอเมริกาแล้ว เธอก็เล่าให้พูนดวงฟัง รวมทั้งเรื่องซึ่งเธอบอกด้วยความเข้าใจผิดว่ากลัวจะท้องกับบวิซซึ่งเคยเข้ามาแตะเนื้อต้องตัวในห้องด้วย เมื่อพูนดวงรู้เช่นนั้นจึงเกลียดชังบวิซมาก และพยายามบอกคนอื่น เช่นชรินชาติและดวงลักษณ์ให้รู้ แต่ไม่มีใครสนใจมากนัก มีเพียงพูนดวงคนเดียวที่ส่งสารแป้วแหวนและเป็นเด็อดเป็นตัวแทน

เพิ่มบุญนั้นแม้จะฉลาดปราดเปรื่องในด้านธุรกิจ แต่เขาคิดมัจจนถึงขั้นพิษสุราเรื้อรังตามปกติเพิ่มบุญไม่ชอบผู้หญิงมากนัก เขาเกลียดผู้หญิงพูดมาก อวดฉลาด แต่แป้วแหวนทำให้เขาหลงรักด้วยความบริสุทธิ์ใจได้เพียงสาของเธอ แป้วแหวนไม่ได้อยากแต่งงานกับเพิ่มบุญเพราะกลัวเพิ่มบุญและไม่ชอบคนเมา อีกทั้งจิตใจของเธอยังจดจ่ออยู่ที่บวิซ แต่เมื่อบวิซและนวลวรรณ

บอกว่าหากเธอแต่งงานกับเพิ่มบุญแล้วเธอจะสบายได้เป็นคุณนายอยู่บ้านหลังใหญ่ มีเครื่องประดับเพชรพลอยมากมาย มีเสื้อผ้าสวยงามหรูหราสวมใส่ อีกทั้งยังจะได้ท่องเที่ยวไปในที่ต่างๆ แป้วแห้วก็ตั้งใจ ยิ่งเมื่อใกล้วันแต่งงาน แป้วแห้วได้รับการเอาใจใส่จากพิศม อีกทั้งการกลายเป็นจุดสนใจและความรู้สึกว่าตนเป็นนางเอก ทำให้แป้วแห้วลืมความไม่อยากแต่งงานกับเพิ่มบุญได้อย่างสนิท เมื่อแต่งงานอยู่กินกันแล้ว สัญชาติญาณของสตรีเพศซึ่งไม่ต้องมีใครเลี่ยมสอนหรือบอกกล่าว เป็นความรู้สึกที่แตกต่างกับความรู้สึกที่มีต่อปวิขก็ทำให้แป้วแห้วรักเพิ่มบุญอย่างจริงใจ ในขณะที่เพิ่มบุญมักทิ้งหวงโดยไม่มีเหตุผล โดยเฉพาะเมื่อระแวงปวิข เพราะความรู้สึกว่าปวิขเหนือกว่าเขาทุกอย่างทั้งรูปร่างหน้าตาและการที่แป้วแห้วเป็นเด็กในบ้านปวิขมาก่อน อีกทั้งทำที่ที่แป้วแห้วแสดงความดีใจเมื่อพบปวิข เพิ่มบุญจึงระบายอารมณ์ด้วยการแสดงออกในบทรักอย่างรุนแรง

การแต่งงานของแป้วแห้วทำให้ปวิขโล่งใจแต่ก็อดเสียตายความบริสุทธิ์ของแป้วแห้วไม่ได้ที่ได้อยู่กับเพิ่มบุญผู้ก้าวร้าว ความรู้สึกต่อแป้วแห้วของปวิขต่างจากนวลวรรณที่จิตใจว่าจะไม่ต้องเลี้ยงดูแป้วแห้วและยังคิดจะได้เงินสินสอดทั้งหมด หวังว่าปวิขจะผลัดไปกับเสน่ห์ของแป้วแห้ว นวลวรรณต้องการลูกสะใภ้ที่มีฐานะดี มีชื่อเสียงในวงสังคม จึงพยายามยุให้ปวิขติดต่อกับสนิทสนมกับดวงลักษณ์ซึ่งมาในงานแต่งงานของเพิ่มบุญและเคยอยู่ที่กรุงเทพ ฯ เพราะเอาชนะโชติรสไม่ได้ แม้เมื่อชินชาติตามมาเรื่องงานของบริษัทพร้อมกับโชติรส ดวงลักษณ์ก็ยังอยากจะสร้างความสัมพันธ์กับปวิข แต่ปวิขไม่คล้อยตามไปด้วยโดยเฉพาะเมื่อเขาเริ่มสนิทสนมกับชินชาติ

หลังจากแต่งงานกับชินชาติด้วยเหตุผลส่วนหนึ่งที่ต้องการเอาชนะโชติรสแม้ว่าพิศมไม่เต็มใจนักเพราะต้องการลูกเขยที่มีฐานะเท่าเทียมกัน ในเวลาไม่นานนักดวงลักษณ์ก็เริ่มเบื่อหน่ายชินชาติเพราะชินชาติยังไม่สามารถแข่งขันกับโชติรสได้ดังที่เธอต้องการ และยังปล่อยให้โชติรสเข้ามาบงการและมีอิทธิพลเหนือชีวิตเหมือนเดิม ดวงลักษณ์หนีกลับกรุงเทพฯ ใช้ชีวิตเที่ยวเตร่เสเพลเหมือนเมื่อครั้งยังไม่แต่งงาน เมื่อได้รู้จักใกล้ชิดสนิทสนมกับปวิข ดวงลักษณ์ก็หลงใหลปวิข เมื่อชินชาติตามมาดวงลักษณ์จึงขอหย่ากับชินชาติโดยไม่สนใจคำทัดทานของพ่อแม่ ปัญจะกับพิศมแม้ในครั้งแรกจะไม่ค่อยชอบลูกเขย แต่การศึกษาระดับปริญญาเอกของเขาก็ทำให้ปัญจะและพิศมเห็นว่าน่าจะมีประโยชน์ในการทำธุรกิจบ้าง เมื่อดวงลักษณ์ต้องการจะหย่าทั้งคู่จึงไม่สู้ชอบใจนัก

ดวงลักษณ์ไม่ชอบแป้วแห้ว ในขณะที่ถูกดูแคลนความโง่เง่าของแป้วแห้ว ก็อดชื่นชมความสวยงามของแป้วแห้วไม่ได้ อีกทั้งรู้สึกว่าใครๆ ก็รักและเอ็นดูแป้วแห้วรวมทั้งพ่อแม่และปวิขผู้ชายที่เธอหลงรักด้วย ดวงลักษณ์จึงมักหาเรื่องพูดจากระแทกกระหน่ำ บางครั้งก็ว่าเอา

ตรงๆ หวังให้แบัวแหวนเจ็บปวด แต่แบัวแหวนซึ่งไม่เข้าใจเหตุผลของความโกรธแค้นและมองโลกในแง่ดียอมรับว่าตนเอง ก็ไม่เคยโกรธ ไม่เคยต่อล้อต่อเถียง ยังคงยิ้มหวานเอาอกเอาใจตามนิสัย จึงยิ่งทำให้ดวงลักษณ์โกรธเกลียด เพิ่มความหมั่นไส้และก้าวร้าวต่อเธอมากขึ้น

ปวิขต้องการได้โทษความผิดของตนที่เป็นต้นเหตุให้พ่อแม่ของแบัวแหวนตายและแบัวแหวนต้องกลายเป็นคนเกือบปัญญาอ่อน อีกทั้งยังรู้สึกผิดที่เรามีส่วนสนับสนุนให้แบัวแหวนแต่งงานกับเพิ่มบุญ เขาจึงคิดที่จะให้ลองรักษาแบัวแหวนโดยวิธี "ช็อคไฟฟ้า" ครั้งแรกเพิ่มบุญไม่เห็นด้วย เขากลัวว่าหากแบัวแหวนกลายเป็นผู้หญิงฉลาดเฉลียวขึ้นมา เธอจะไม่รักเขาเหมือนเดิม แต่ในที่สุดเขาก็ยอมให้รักษาแบัวแหวน ผลก็คือแบัวแหวนอาการดีขึ้นมาก เปลี่ยนเป็นคนรู้จักคิดและตัดสินใจได้ด้วยตนเอง แต่โดยทั่วไปแบัวแหวนก็ยังคงลักษณะของความเป็นแบัวแหวนคนเดิม คือยิ้มแย้มแจ่มใส มองโลกในแง่ดี ไม่ต่อปากต่อคำใคร ไม่โกรธไม่เกลียดใคร

แบัวแหวนยังคงรักและซื่อสัตย์ต่อสามีของเธอ แม้บางครั้งเธอจะยังนึกถึงปวิขอยู่แต่ก็เป็นเพียงชั่วเสี้ยววินาที ความรู้สึกรับผิดชอบชั่วดีทำให้แบัวแหวนรีบปิดความรู้สึกนั้นออกไปโดยไว หรือแม้แบัวแหวนจะรู้สึกเริ่มรังเกียจยามที่เพิ่มบุญเมาแต่เธอก็ไม่ได้รู้สึกว่าการคิดผิดที่แต่งงานกับเขา แบัวแหวนยังคงปฏิบัติตนเป็นภรรยาที่รักและซื่อสัตย์กับสามีเช่นเดิม

แต่สิ่งผิดปกติดอย่างหนึ่งของแบัวแหวนที่เพิ่มบุญไม่เคยเห็นมาก่อน คือการที่แบัวแหวนพูดจาอ่อนหวานและร้องไห้เมื่อถูกเขาทำร้ายทั้งด้วยร่างกายและวาจา แบัวแหวนขอร้องไห้เขาเลิกเหล้าและเข้าโรงพยาบาลเพื่อรักษาอาการพิษสุราเรื้อรัง เพิ่มบุญลงสารแบัวแหวนจึงยินยอมทำตามคำขอร้องของเธอ

ขรินชาติกับดวงลักษณ์ตกลงหย่าขาดจากกัน ขรินชาติเดินทางกลับสหรัฐอเมริกา พร้อมไซติรส ส่วนดวงลักษณ์ก็พยายามสร้างความสัมพันธ์กับปวิขต่อไป

จะเห็นได้ว่าโครงเรื่องของตุ๊กตามนุษย์ ประกอบไปด้วยพฤติกรรมและความขัดแย้งของตัวละครที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกัน แทบทุกคนมุ่งจะสนองความต้องการของตนเองและเรียกร้องจนถึงบีบบังคับให้ผู้อื่นกระทำตามที่ตนพอใจ ยกเว้นแบัวแหวนซึ่งมี "สันดาน" ของความเมตตาต่อผู้อื่น และมีสติปัญญาน้อยจนปราศจากความเห็นแก่ตัวและเล่ห์เหลี่ยม

หากพิจารณาเหตุผลของพฤติกรรมของตัวละครส่วนใหญ่ วิเคราะห์ได้ว่า คือความขัดแย้งกับสถานะทางสังคมของตนเองซึ่งเห็นว่ายังดียกกว่าผู้อื่นโดยยึดถือบรรทัดฐานของสังคม วัตถุประสงค์ในเมืองใหญ่ที่ใช้ฐานะทางเศรษฐกิจเป็นเกณฑ์ประเมินค่า ดังที่พินิตและชยาพยายามผลักดันขรินชาติให้ต่อสู้แข่งขันเพื่อความก้าวหน้าและความสำเร็จในชีวิต โดยมีได้คำนึงถึงจิตใจและความต้องการอันแท้จริงของลูก แม้กระทั่งการยอมผลักดันลูกไปอ้างว่าโดดเดี่ยวอยู่กับผู้ที่มีจิตใจไม่ปกติในต่างบ้านต่างเมืองเพียงเพื่อสนองความต้องการของตนที่จะมีหน้ามีตา

ทัดเทียมกับคนอื่น ทั้งๆที่พอมีกินมีใช้อยู่แล้ว ไม่ต่างจากพิศลมและปัญญาซึ่งตั้งแต่เริ่มมีฐานะก็เร่งรัดเพิ่มบุญให้เรียนจนเกือบจะเสียสติ และเมื่อมีความมั่นคงระดับเศรษฐีก็ยังคงมีความต้องการไม่มีที่สิ้นสุด ไม่ว่าจะเป็นความพยายามเร่งธุรกิจเพื่อเพิ่มพูนฐานะและอำนาจ บุคคลเหล่านี้เลียดูถูกโดยไม่คำนึงถึงความต้องการของลูก ส่วนนวลวรรณนั้นแม้จะมีความต้องการไม่แตกต่างกับพินิตกับชายาหรือปัญญาจะกับพิศลมในส่วนของความอยากมีฐานะหรือความมีหน้ามีตาในสังคม แต่นวลวรรณก็ได้บังคับเคียวเชิฏฐปวิข นวลวรรณตามใจลูกจนเกือบหลง ทำให้ปวิขค่อนข้างมีความสุขและแม้จะมีความเห็นแก่ตัวอยู่บ้างแต่เขาก็มีคุณธรรม ปวิขโชคที่ได้เรียนรู้ที่จะเติบโตด้วยตนเอง โดยเฉพาะเมื่อไปศึกษาต่อที่ต่างประเทศ อย่างไรก็ตาม แม้ นวลวรรณจะไม่บังคับเคียวเชิฏฐปวิขในตอนเด็ก แต่เมื่อเขาถึงวัยที่จะมีครอบครัว นวลวรรณก็พยายามจัดการให้ปวิขได้แต่งงานกับผู้หญิงมีฐานะและมีชื่อเสียงในวงสังคม พุทธิกรรมและความขัดแย้งของตัวละครดังกล่าวสอดคล้องกับแก่นเรื่องซึ่งจะได้วิเคราะห์ต่อไป

1.2 แก่นเรื่อง

ดังที่ได้วิเคราะห์แล้วว่า ศึกตามนุษย์ ๕ มีโครงเรื่องที่แสดงปัญหาของคนในสังคมวัตถุนิยมในระดับชนชั้นกลาง ที่ทุ่มเทและมูมานะทำงานเพื่อสร้างฐานะและความมีหน้ามีตาในสังคม และพยายามเร่งและผลักดันลูกให้เข้าสู่การแข่งขันเพื่อสิ่งๆที่เรียกว่า "ความก้าวหน้าและความสำเร็จในชีวิต" โดยมีได้คำนึงถึงจิตใจและความต้องการอันแท้จริงของลูก คนเหล่านี้ยึดถือค่านิยมการใช้ชีวิตอย่างหรูหราฟุ่มเฟือยเหนือความดีงามและความสุขทางใจอันแท้จริง หากมองดูด้วยสายตาของคนภายนอก คนเหล่านี้ดูมีความสุข แต่ผู้แต่งก็ได้แสดงให้เห็นว่า ในส่วนลึกก็มีความทุกข์ร้อนแฝงอยู่ ความต้องการที่ไม่มีที่สิ้นสุดเป็นสาเหตุที่ทำให้ต้องพบกับความทุกข์ความไม่สมปรารถนาหลายๆประการ ความต้องการของบุคคลเหล่านี้กำหนดโดยค่านิยมของสังคม บุคคลเหล่านี้ก็เหมือนตุ๊กตาที่ถูกอิทธิพลของสังคมเขีตไปตามกระแส แต่เขาก็ยังซึกซิดผู้อื่นให้เป็นตุ๊กตาในอำนาจของตนโดยปราศจากมโนธรรมอีกด้วย

อาจสรุปได้ว่า นวนิยายเรื่องนี้มีแก่นเรื่องว่าการตกเป็นทาสของวัตถุนิยมเป็นสิ่งทำลายคุณค่าความเป็นมนุษย์ การกระทำที่มนุษย์มีต่อผู้อื่นแสดงถึงความหลงใญ่วัตถุและสิ่งจอมปลอมของชีวิต สิ่งที่จะบรรเทาความเลวร้ายเหล่านี้ได้ก็มีแต่คุณธรรมและสติที่แฝงอยู่ในสัญชาตญาณมนุษย์เท่านั้น

ต่อไปนี้ ผู้วิจัยจะได้วิเคราะห์ตัวละครในนวนิยายเรื่องศึกตามนุษย์ ทั้งบทบาท และลักษณะนิสัยตามลำดับ

2. ตัวละคร

2.1 แป้วแห้ว

2.1.1 บทบาท

แป้วแห้วมีบทบาทเป็น “ตุ๊กตามนุษย์” อย่างเด่นชัด นั่นคือถึงแม้ว่าจะเป็นมนุษย์ เช่นคนอื่น ๆ แต่เธอกลับมีสภาพคล้ายตุ๊กตาเนื่องจากมีความผิดปกติทางสมองตั้งแต่กำเนิด แม้กระทั่งเมื่อโตเป็นสาวแป้วแห้วก็ยังเหมือนเด็กไม่ว่าจะเป็นความคิดความอ่าน การพูดจาหรือ พฤติกรรมต่างๆ

การที่แป้วแห้วมีสภาพคล้ายตุ๊กตาตัวเอง ทำให้ไม่มีใครสนใจใยดีความรู้สึกหรือ ความต้องการใดๆของแป้วแห้ว แทบทุกคนยกเว้นชินชาติ (ในช่วงต้น) และพูนดวง เห็น แป้วแห้วเป็นเพียงตุ๊กตาแสนสวยที่มีค่าเพียงวัตถุสำหรับประดับตกแต่งหรือเป็นของเล่น ใครจะ หยิบจับไปวางตรงไหนก็ได้ตามอำเภอใจ แป้วแห้วเองก็ยอมรับสภาพความเป็นตุ๊กตาของตน อย่างเต็มใจ ใครจะว่าหรือให้ทำอะไรอย่างไรแป้วแห้วก็ปฏิบัติตามทุกอย่าง ไม่เคยมีปากเสียง ใดๆทั้งสิ้น เธอปล่อยทุกอย่างให้เป็นไปตามกำหนดของคนอื่น ทั้งนี้เพราะไม่สามารถคาดการณ์ ได้ว่าจะมีผลอย่างไรจึงไม่คิดจะขัดขืนหรือต่อต้าน แป้วแห้วจึงเพียงแต่สนองความต้องการ พื้นฐานของชีวิตคือกินอิ่มนอนหลับ มีเสื้อผ้าสวยงามและมีที่พักอาศัยที่ให้ความปลอดภัย เนื่องจากเธอต้องได้รับสิ่งเหล่านี้จากผู้เลี้ยงดูแต่กำเนิด แป้วแห้วจึงเรียนรู้ที่จะเชื่อฟังและทำตัว ให้น่ารักโดยไม่ได้เจียง ตัวละครตัวนี้โชคดีที่ไม่มี ความคับแค้นใจ ไม่มีความโกรธเกลียดและมักจะยอมรับสภาพที่เป็นข้อด้อยของตนคือความโง่ แต่ก็พอใจที่จะมีผู้ชื่นชมในความสวยงามของ ตน ความทุกข์ของแป้วแห้วคือความว่าเหวที่ซัดเซยด้วยการอยู่ในโลกแห่งจินตนาการ คือการ พุดคุยกับตุ๊กตามือหลอ อาจเป็นเพราะแป้วแห้วมุ่งหวังให้มีคนมารัก ความงามจึงเป็นสิ่งเดียว ที่ทำให้เธอรู้สึกว่ามีความค่า แป้วแห้วหลีกเลี่ยงความขัดแย้งด้วยความอดทน แต่ท้ายที่สุดเธอได้ รับการรักษาให้มีปัญญาปกติ เธอได้รับความรักอย่างจริงใจเพราะความซื่อของเธอ และเธอ สามารถโน้มน้าวใจสามีที่มีปัญหาให้ยอมรับการรักษาอาการติดเหล้าด้วย

2.1.2 ลักษณะนิสัย

ผู้แต่งได้แสดงสภาพคล้ายตุ๊กตาของแป้วแห้วตั้งแต่แป้วแห้วยังเป็นทารกผ่านคำ บรรยายและบทสนทนาหลายตอนด้วยกัน เช่น

มีวพรรณผุดผ่องหน้าตาน่ารัก สงบเสงี่ยมอยู่ในอ้อมแขนของพยาบาล ไม่ตื่น ไม่แสดงความรู้สึกหรืออารมณ์ใดๆ ดูไม่น่าเชื่อว่าทารกวัยสิบเดือน จะนิ่งสงบได้

อย่างเด็กคนนี้

นายรดาภคณด้าขลับมองดูหล่อนนั่ง ริมฝีปากหยักมุมปากดูเหมือนยิ้ม แต่ที่จริงแล้วแม่หนูไม่ได้ยิ้ม ลักษณะสีหน้าแม่หนูคล้ายตุ๊กตา ซึ่งนวนวรรณอธิบายไม่ถูก มันเหมือนกับไร้ความรู้สึก อย่างไรไม่รู้ ไม่ร่าเริงไม่แจ่มใส แต่ก็ไม่หวาดกลัว ตื่นเต้น (23)

พัฒนาการทางร่างกายซึ่งไม่สอดคล้องกับพัฒนาการทางสมอง ทำให้แป้วแห้วโตแต่ตัว เธอไม่มีความคิดความอ่านใดๆ ดังนั้นแป้วแห้วจึงไม่เคยขัดคำสั่งใคร ใครบอกให้ทำอะไร แป้วแห้วก็ทำตามอย่างว่าง่าย แม้บางสิ่งบางอย่างแป้วแห้วไม่ชอบ แต่เมื่อมีคนบอกให้ทำ แป้วแห้วก็ทำ หรือเมื่อบอกไม่ให้ทำแป้วแห้วก็ไม่ทำ แป้วแห้วไม่เคยซักถามไม่เคยอยากรู้ และถึงอยากรู้เธอก็ไม่กล้าซักถามใดๆ สภาพดังกล่าวจึงทำให้แป้วแห้วเหมือนตุ๊กตา มากกว่ามนุษย์ผู้มีชีวิตจิตใจ

เมื่อแป้วแห้วโตแต่ตัว สมองไม่เจริญเติบโตอย่างร่างกายภายนอก แม้จะเติบโตเป็นสาวแล้ว แต่ทั้งพฤติกรรมความคิดและสติปัญญายังเทียบเท่ากับเด็กตัวเล็กๆ ลักษณะที่ขัดแย้งกันดังกล่าวทำให้บุคลิกของแป้วแห้วดูขัดตา เช่นการไม่รู้จักกาลเทศะ การพูดแบบทะเลาะกลาง-ปลื้ม หรือการไม่รู้ว่าจะอะไรควรหรือไม่ควรพูด การไม่รู้จักมารยาทสังคม เป็นต้น

แป้วแห้วถูกตำว่าประซัดประชันมาตั้งแต่แรกจำความได้ คุณนายนวนวรรณผู้จำใจอุปการะแป้วแห้วไม่เคยพูดตู่กับแป้วแห้ว มีหน้าซำยังใช้ถ้อยคำรุนแรง แสดงอาการเกลียดชังอย่างไม่ปิดบังและไม่ได้เข้าใจความต้องการของเธอ เช่น

“โตจนปานนี้ ยังเอาตุ๊กตามากอดเล่น น่ารักจะตายละ มีอย่างอื่นทำ ตั้งเยอะแยะไม่ทำ หนังสือหนังสือจะรู้จักอ่านกับเขาบ้าง หัดเข้าภาษาฝรั่งมังค่าจะได้เก่ง อะไร จะปล่อยให้ตัวเองโง่ตูดานอยู่ตลอดชาติหรือยังงั้น”

...

“เรียนก็ไม่อยากเรียน ออกไปทำงานก็ไม่ได้เรื่อง จะให้เขาคุ้มไปเสวยสมบัติสวรรค์เฉยๆหรือยังงั้น ที่นี้อย่าให้เห็นทำบ้าๆกับไอ้ตุ๊กตาตัวนี้อีกนะ โตเป็นสาวแล้วรู้เอาไว้เสียบ้าง ไม่รู้จะทำอะไรก็หัดเรียนภาษาภาษาเข้าบ้าง พยายามบ่อยๆมันก็ซึมเข้าไปเอง ถึงยังงั้นเราก็เป็นคน ไม่ใช่วัวไล่ควาย” (417- 418)

ประโยคเหล่านี้แป้วแหวได้ยินบ่อยๆ จนกลายเป็นความเคยชินดังคำบรรยายว่า
...แป้วแหวชินมานานปีกับคำพูดแบบนี้ คุณนายบ่นๆนี่...ดูบ้าง ต่ำบ้าง
มากบ้างน้อยบ้างแล้วแต่อารมณ์ หน้าที่แป้วแหวคือยื่นทำหน้าที่สลดฟังคุณนาย
เข้าหูรอก แต่ไม่ได้มีปฏิกิริยาใดๆกับคำพูดของคุณนาย

ก็ มันเป็นเรื่องธรรมดาณะ แป้วแหวฟังด้วยความเคารพเกรงกลัวแต่ไม่เคยมี
ความรู้สึกโกรธเคือง (418-419)

แป้วแหวไม่เคยโกรธเกลียดใคร คุณนายवलวรรณผู้อุปการะแป้วแหวลงไม้ลงมือ
กับแป้วแหวจนแป้วแหวเจ็บไปทั้งตัว แต่แป้วแหวกก็ไม่เคยนึกโกรธ กับคนอื่นก็เช่นกัน

แป้วแหวไม่เคยได้รับเกียรติหรือความเกรงใจจากใคร เนื่องจากทุกคนเห็นแป้วแหว
เป็นเพียงเด็กโง่สมองทึบ ไม่มีความคิดความอ่านใดๆ ดังนั้น เมื่อครั้งที่แป้วแหวไปเที่ยวกับ
เพิ่มบุญที่เมืองนอก และเพิ่มบุญขออนุญาตแป้วแหวดื่มเหล้า แป้วแหวจึงมีความรู้สึกแปลกๆ
ดังความบรรยายว่า

“ขอแป้วหรือคะ” แป้วแหววงนิดหน่อยเพราะเกิดมายังไม่เคยมีใคร “ขอ” อะไร
จากแป้วแหวเลย มีแต่บังคับแป้วแหวไปเสียทุกอย่าง ไม่โดยตรงก็โดยปริยาย
จนกระทั่งหล่อนเคยชินกับการต้องทำตามคนอื่นอยู่เสมอ

แป้วแหวเพิ่งจะ ‘คิดออก’ เดียวนี้เองว่าหล่อนควรจะมีใจมากกว่าที่เพิ่มบุญ
ขออนุญาตหล่อนดื่มเหล้า (641-642)

ในวัยเด็ก หากหิวแป้วแหวกก็จะอดทนรอจนกว่าจะมีใครมาเรียกไป หรือจับให้นั่งอยู่
ตรงไหนเธอก็จะนั่งอยู่ตรงนั้นอย่างอดทนโดยไม่แสดงอาการใดๆออกมา บางครั้งถูกนวลวรรณ
ลงโทษโดยการทุบตีหรือถูกจับขังให้อยู่ในห้องมืดๆคนเดียวเป็นเวลานานๆ แป้วแหวกก็ไม่เคย
ร้องให้คร่ำครวญ

ความอดทนและความไม่รู้จักโกรธเกลียดใครของแป้วแหว นับว่าเป็นคุณสมบัติของตัวเอง
อย่างยิ่ง เพราะทำให้เธอได้รับความปรานีอยู่บ้างเหมือนกัน คือจากคนรับใช้ในบ้านในช่วงต้น

การเป็นลูกกำพร้า และถูกเลี้ยงดูมาอย่างเสียไม่ได้นั่นเอง ทำให้แป้วแหวเป็นเด็ก
ว่าเหวขาดความรักความอบอุ่น ทุกครั้งที่เธอถูกลงโทษด้วยการทุบตีหรือดูดำด้วยถ้อยคำรุนแรง
เพื่อนปลอบใจให้โอ้แง่นแก่แป้วแหวกก็คือ “ตุ๊กตาป้อหลอ” ทุกครั้งที่แป้วแหวกรู้สึกโหยหา

ความรัก หรือเมื่อใดที่ต้องการระบายความในใจ เธอก็ได้ "ป้อหลอ" เป็นที่ระบายและรับรู้ทุกสิ่งทุกอย่าง ดังคำบรรยายว่า

เจ็บแค้นเสียนี้กระไร เพราะเวลาหยุก คุณแม่เขาปิดด้วย แป้วแหวเจ็บจริง ๆ
ความรู้สึกบางอย่างเกิดขึ้นกับแป้วแหว แป้วแหวไม่รู้จักและไม่รู้ตัวว่ามันคืออะไร
เพราะแป้วแหวยังไร้เดียงสา

นั่นคือ ความโหยหาอ้อมอกของคนที่จะปกป้องคุ้มครองให้ความอบอุ่น

แป้วแหวทอดนั้งป้อหลอแนบไว้กับทรวงอก พร้าเรียกอยู่ในใจว่า

"ป้อหลอ ป้อหลอ"

แป้วแหวได้ยินเสียงป้อหลอกระซิบตอบอยู่ตรงอกว่า

"แป้วแหว แป้วแหว"

แป้วแหวนึกคร่ำครวญอยู่ในใจว่า

"ป้อหลอ แป้วแหวอยากหาแม่ อยากมีแม่เหมือนเพื่อน ๆ ที่โรงเรียน"

เสียงป้อหลอกระซิบกระซาบว่า

"แป้วแหวไม่มีแม่"

"ทำไมล่ะ ทำไมแป้วแหวไม่มีแม่"

คราวนี้ป้อหลอเงียบ ไม่พูดอะไรอีกเลย มิใช่แป้วแหวจะนึกคร่ำครวญ เขาก็ไม่ตอบ
อย่างไรก็ตาม ความรู้สึกที่ว่าป้อหลอเขาพูดด้วยทำให้แป้วแหวเกิดความอบอุ่นขึ้นมา
แป้วแหวนอนกอดป้อหลอกระซิบไว้กับอก ในใจพร้าแต่เรียกชื่อป้อหลอ ป้อหลอ
(137-138)

หรือคำบรรยายอีกตอนหนึ่งว่า

แป้วแหวลุกขึ้นหยิบป้อหลอออกมาจากตู้ มองหน้าจตุฑูที่ยิ้มแฉ่ง แล้วก็กอดมันไว้
กับอก ขณะที่เอนกายลงนอนตะแคงบนเตียง

ความอบอุ่นอย่างหนึ่งแผ่เข้าไปในใจ เกิดมาพอจำความได้ ก็ได้แต่กอดป้อหลอ
เหมือนแป้วแหวเป็นแม่ของมัน แต่ตัวแป้วแหวเอง อ้อมอกของคนที่รักแป้วแหว
อย่างที่แม่จะพึงรักลูก เป็นยังไงก็ไม่รู้

แป้วแหวอยากนอนซุกอกแม่

แต่กลายเป็นต้องให้ป้อหลอมันนอนซุกอกแป้วแหว แต่ถึงกระนั้นก็กลายเป็น
ความอบอุ่น (664-665)

ในยามที่แป้วแห้วมีความสุข แป้วแห้วก็ได้ป้อหลอเป็นที่ระบายความสุข เช่น
 ดูกตาป้อหลอนั่งยิ้มหน้าเป็นอยู่บนพนักเตียงชิดฝาผนัง แป้วแห้วไม่ได้เอามัน
 มากอดนอนนานแล้ว ระหว่างนี้แป้วแห้วเหมือนนกที่เพิ่งมีโอกาสบินออกไปเที่ยว
 นอกกรง ทั้งสุขสนุกสบายจนลืมป้อหลอ

...

แป้วแห้วลุกขึ้นไปคว่ำมันเอามากอดไว้แน่น แกว่งตัวไปมาอย่างมันเขี้ยว
 “ตอนนี้สนุก ชนุก สนุกมากเลย ได้แต่งตัวสวยๆ สวยมากๆ แล้วก็ได้กินของ
 อร่อยๆ อร่อยๆ อร่อยๆ ได้เล่นละคร ฮือ ที่จริงละครไม่อยากจะเล่นเลย พวกนั้นดู ดู
 ดูเอา ดูเอา แต่แป้วก็โง่จริงๆ จำบทไม่ได้สักที เขาก็ต้องโมโห ทำยังไงได้ แป้วจำไม่
 ได้จริงๆ” (416-417)

ป้อหลอจึงมีค่ายิ่งนักสำหรับแป้วแห้ว ป้อหลอทดแทนสิ่งที่ขาดหาย เป็นเพื่อนยาม
 ไร้เพื่อน เป็นพ่อแม่ยามโหยหาความรักความอบอุ่น เป็นที่ระบายความในใจทั้งยามสุขและยาม
 ทุกข์ นอกจากแป้วแห้วจะอาศัยความอดทนเป็นเครื่องหล่อเลี้ยงชีวิตแล้ว แป้วแห้วก็ยังมี
 ป้อหลอเป็นเพื่อนซึ่งทำให้แป้วแห้วรู้สึกว่าเขาไม่โดดเดี่ยวจนเกินไปนัก

ลักษณะนิสัยอีกประการหนึ่งของแป้วแห้วซึ่งช่วยให้แป้วแห้วไม่ทุกข์ทรมานกับ
 สภาพความเป็นตุ๊กตาของตนนัก ก็คือการที่แป้วแห้วไม่ใส่ใจกับสิ่งใดได้นานหรือจริงจัง ทำให้
 แป้วแห้วสามารถปรับตัวปรับใจกับสิ่งที่เกิดขึ้นกับเธอได้โดยไม่ยากเย็น เช่น เมื่อเธอรู้ตัวแน่ๆว่า
 ต้องแต่งงานกับเพิ่มบุญทั้งๆที่เธอไม่อยากจะแต่งงานกับเขาเพราะไม่ได้รัก แต่เมื่อปวิขพูดให้ฟังว่า
 เธอจะสบายและจะได้แต่งตัวสวยงามหากได้แต่งงานกับเพิ่มบุญ แป้วแห้วก็เกิดความตั้งใจ
 ทันที

จริงสิ คือนั้น พวกผู้หญิงแต่งเครื่องเพชรกันรูดบวบจนฝรั่งอ้าปากค้าง คน
 หนึ่งสวมสร้อยทับทิมกับตุ้มหูทับทิมสีแดงแจ๊ดสลับเพชรบวบ

ถ้าแป้วแห้วได้แต่งยังงั้นบ้าง ฮือฮือ คิดแล้วหัวใจก็พองโตขึ้นมาทันที (660)

เมื่อนวลวรรณถามแป้วแห้วว่า แป้วแห้วอยากได้อะไรเป็นของแต่งตัวอีกบ้าง
 นอกจากแหวนแต่งงาน นวลวรรณจะได้เรียกให้จากพิศม แป้วแห้วก็บังเกิดความตื่นเต้น
 ขึ้นมาทันที ดังคำบรรยายว่า

นัยน์ตาของแป้วแห้วเป็นประกาย ทำไมหล่อนจะยังไม่อยากได้ แต่หล่อนยัง
 สองจิตสองใจอยู่

อดคิดถึงคุณปวีช อดอาลัยอาวรณ์เขาไม่ได้ หล่อนไม่ได้รู้สึกอะไรกับเพิ่มบุญ เหมือนดังที่รู้สึกกับปวีช มันแปลกๆแตกต่างกัน จะต่างกันยังไงหล่อนก็ไม่เข้าใจ ได้แต่งตัวสวยๆ อยู่บ้านใหญ่ๆ เป็นคุณผู้หญิงประดับเครื่องเพชรแพรวพราว แต่ก็จะได้ได้อยู่ใกล้คุณปวีช ไม่ได้ติดรถเขาออกไปทำงาน ไม่ได้ฟังเสียงเขา พูดจากับหล่อนซึ่งบางทีแม้จะดู หล่อนก็ชอบฟัง

...

แป้วแห้วอดอดใจยิ่งนัก หล่อนอยากเล่าอยากบอกอะไรต่ออะไรกับใคร ต่อใครที่หล่อนสนิทด้วยอย่างเช่นป้าแจ่มหรือพูนดวง

หล่อนอยากพบพูนดวงจัง จะบอกเขาว่าหล่อนจะแต่งงานกับเพิ่มบุญ ถ้าจั้น หล่อนก็เป็นพี่สะใภ้ล่ะ

แป้วแห้วหัวเราะก๊ากออกมาทันที เมื่อนึกถึงว่าหล่อนจะได้เป็นพี่สะใภ้ของ พูนดวง

แต่แล้วก็กลับหน้าเศร้า

ก็หล่อนไม่ได้รักเพิ่มบุญสักหน่อย หล่อนไม่ชอบคนขี้เมา (664-665)

เป็นธรรมดาที่แป้วแห้วจะอดตื่นเต้นกับเครื่องประดับและความระดมกลบាយไม่ได้ เพราะแป้วแห้วไม่เคยมีไม่เคยได้รับ เธอใฝ่ฝันอยากได้สิ่งเหล่านี้มาตั้งแต่เด็ก เมื่อได้เห็น คุณนายนวลวรรณสวมใส่ แป้วแห้วถึงกับตกตะลึงจ้องมอง ดังคำบรรยายและบทสนทนา ตอนที่ 31 ว่า

แป้วแห้วทำตัวงอนนิดๆ แต่นัยน์ตาจ้องมองดูคุณนายอย่างตื่นตะลึงชื่นชม ริมฝีปากเผยยิ้มหวาน แววตาสดใส

นวลวรรณรู้ว่าหล่อนตะลึงในเสื้อผ้าอาภรณ์อันสวยหรูของคุณนาย โดยเฉพาะ เครื่องเพชรรูบวบที่หูและคอ

...

"วันนี้คุณนายสวยจังค่ะ"

"อยากแต่งตัวสวยยังงี้บ้างไหมล่ะ ตัวนะ..." คราวนี้คุณนายหยุดยิ้มแล้ว เดิน ไปขึ้นรถที่สมศักดิ์เปิดประตูรถ นึกจะไม่พูดแต่ก็อดไม่ได้

"คนอย่างตัว หัวขี้เลื่อยยังงี้ คงไม่มีปัญญาหามาแต่งเองหรอก นอกจากจะได้ ผัวเศรษฐี"

คำพูดของคุณนายกระทบใจบริสุทธิ์ของแป้วแห้ว ซึ่มซิบเอาคำพูดนั้นไว้ทันที

แป้วแหวนอยากแต่งตัวสวย อยากใส่เพชรใส่ทับทิมสีแดงสดแพรวพราวที่บัพ
กับเขาบ้าง (308-309)

หรือการได้ออกงาน การได้เห็นได้ชื่นชมกับความสวยงามของเครื่องประดับตกแต่ง
ของสุภาพสตรีหลายวัย ก็ยิ่งทำให้แป้วแหวนเพิ่มความปรารถนาและใฝ่ฝันอยากได้เพื่อจะได้มา
ประดับตกแต่งตนเองบ้าง แป้วแหวนรู้ว่าเครื่องประดับตกแต่งเหล่านี้ทำให้ผู้สวมใส่ดูงดงามมีสง่า
ราศี หากเธอได้มาสวมใส่บ้างก็จะทำให้ความงามของเธอซึ่งมีอยู่แล้วดูมีค่ามีราคามากขึ้น ทั้งนี้
เพราะแป้วแหวนรู้ว่า ความงามเท่านั้นที่ทำให้เธอมีค่าและลบล้างปมด้อยอย่างอื่นได้
แป้วแหวนจึงตั้งใจมากยิ่ง เมื่อนึกถึงชายที่เธอหลงใหลอย่างปวิขกับความสะดักสะบายและของ
ที่จะได้หากแต่งงานกับเพิ่มบุญดังข้อความบรรยายว่า

แป้วแหวนนอนไม่หลับ เตียวคิดถึงปวิข เตียวนึกถึงเพิ่มบุญ เตียวก็นึกถึง
ดวงลักษณ์กับชรินชาติตอนที่ชรินชาติค้อมตัวลงลักษณะเข้าไปในบ้าน เตียวก็มองเห็น
แหวนเพชรในนิ้วของดวงลักษณ์กับเครื่องเพชรสวยงามอร่ามของสตรีหลายวัยผู้ไป
ร่วมงานฉลองแต่งงานของดวงลักษณ์

ถ้าไม่แต่งงานกับเพิ่มบุญ หล่อนก็อาจต้องแต่งงานกับคนจนๆ แปลว่าคุณ
ปวิขเขาไม่รัก หล่อนเลย ทั้งๆที่เขาเข้ามา...

แป้วแหวนหน้าร้อนแดงก่ำอยู่คนเดียว

เป็นอย่างนี้เสมอเวลานึกถึงปวิข (664)

กับปวิขนอกเหนือไปจากความรักความเคารพที่มีอยู่เป็นทุนเดิมแล้ว แป้วแหวนยังมี
ความรู้สึกลึกซึ้งและจงรักภักดี ทั้งนี้เพราะนอกจากความเข้าใจผิดที่คิดว่าเธอเป็นของเขาแล้ว ยัง
เป็นเพราะความผูกพันอย่างเด็กที่ต้องการพ่อ ต้องการความเอาใจใส่บวกกับสัญญาธรรมทาง
เพศ "...ปวิขเป็นผู้ชายคนแรกที่หล่อนยึดถือเป็น 'หลัก' เพราะหล่อนไม่มีพ่อ ไม่มีพี่ชาย ไม่เคยมี
ผู้ชายคนไหนที่ให้ความรู้สึกอบอุ่นแก่หล่อน" (904) แม้เมื่อแป้วแหวนแต่งงานแล้ว ความรู้สึกรัก
ศรัทธาที่มีต่อปวิขก็ยังคงเดิมไม่เปลี่ยนแปลง เธอยังคงระลึกถึงปวิขอยู่เสมอ แต่ไม่ได้ระลึกถึง
อย่างซู้สาว

หล่อนไม่ได้รู้สึกกับปวิขดังที่รู้สึกกับเพิ่มบุญ แต่หล่อนก็รักเขา หล่อนไม่เคยมี
พ่อ ไม่เคยมีผู้ชายคนไหนให้ความอบอุ่นอย่างพ่อ บางทีความรู้สึกของหล่อนต่อ
ปวิข คงจะเป็นความรู้สึกของผู้หญิงรักพ่อก็ได้

ตุ๊กตาน่ารักตัวแรก หล่อนได้จากปวีธ จากความอาทรที่เขาหยิบยื่นให้
เมื่อกลับมาตอนหล่อนรุ่นสาว เขาก็ปกป้องหล่อนจากอารมณ์ร้ายของมารดา
เขา (917)

วันที่แป้วแห้วแต่งงาน วันนั้นเป็นวันที่แป้วแห้วมีความสุขและปลื้มมากที่สุด
ความสุขในขณะนั้นของแป้วแห้วก็คือการที่เธอรู้สึกว่าตนเป็นคนสำคัญ การได้สวมเครื่อง
ประดับเพชรพลอยสวยงามซึ่งเป็นสิ่งที่เธอปรารถนาและใฝ่ฝันมานาน "แป้วแห้วก็ว่าไม่อยาก
ไม่อยากแต่งงานกับคุณเพิ่มบุญ แต่ก็มีเรื่องทำให้แป้วแห้วตื่นเต้นดีใจจนลืมความไม่อยากรั้น
แทบจะตลอดเวลา" (697) เธอมิได้นึกถึงอนาคตที่ต้องใช้ชีวิตร่วมอยู่กับเขาหรือการที่ต้องเป็น
ภรรยาของเขาในอีกไม่กี่อึดใจข้างหน้า

... สำหรับแป้วแห้ว จะต้องการหรือไม่ต้องการไม่สำคัญ ทว่าตอนนี้หล่อน
ตื่นเต้นและมีความสุขเสียจนบอกไม่ถูก เพราะรู้สึกว่าหล่อนช่างสวยช่างเด่นกว่าใครๆ
เมื่อเห็นตัวเองในกระจก หล่อนตะลึงแล้วตะลึงอีก
โอ้ย... ไม่นึกว่าหล่อนจะสวยถึงขนาดนี้ ต่างหู จี้ กำไลแขน พิศสมขนมา
ประดับประดาให้ แป้วแห้วรู้สึกเหมือนหล่อนเป็นนางฟ้า ยิ่งใจยิ่งจั่น ตูม้นแพรว
พราวไปหมด

...

วันนี้แป้วแห้วช่างเป็นคนสำคัญเสียเหลือเกิน ทุกคนเอาใจใส่และคอยดูแล
หล่อน แป้วแห้วไม่ได้นึกถึงเรื่องข้างหน้าเลย แม้แต่ว่าคืนนี้หล่อนจะต้องเข้า
ห้องหอ หล่อนปลื้มเปรมแต่กับความเป็นไปที่หล่อนกำลังเป็น 'นางเอก' (723-725)

ความตื่นเต้นยินดีของแป้วแห้ว นอกจากความหลงใหลได้ปลื้มกับรูปโฉมโฉมพรรณ
ของตัวเองและเครื่องประดับประดาต่างๆแล้ว ความรู้สึกที่ตนช่าง "เด่น" เกินกว่าใครๆ ยิ่งทำให้
แป้วแห้วมีความสุขเหลือที่จะกล่าว ทั้งนี้ เพราะตลอดเวลาที่ผ่านมา แป้วแห้วได้แต่ถูกคนอื่น
มองด้วยสายตาดูหมิ่นดูแคลน เธอไม่เคยได้รับการยกย่องและเอาใจใส่เท่าวันนี้มาก่อน

เมื่อแป้วแห้วแต่งงานกับเพิ่มบุญ แม้แป้วแห้วจะไม่เคยรักเพิ่มบุญมาก่อน แต่ความ
สัมพันธ์อันลึกซึ้งซึ่งไม่เคยมีกับผู้ใดมาก่อน ทำให้แป้วแห้วเกิดความสำนึกในความเป็นภรรยา
ตามสัญญาตบฏานที่หึงมีที่รู้สึกต่อสามีโดยไม่ต้องมีใครบอกกล่าวหรือเลี่ยมสอน ติดตามด้วย
ความจงรักภักดีในฐานะผู้รับความปกป้องเป็นหลักคุ้มครองให้ ดังข้อความบรรยายว่า

ในความระทึกนั้น แป้วแหวกก็เกิดความรู้สึกลึกซึ้งซึ่งขึ้นมาจากอย่างหนึ่งนั่นคือ
ลักษณะตฤณของผู้หญิงแต่โบราณกาล 'ความรัก' และความภักดีอันบริสุทธิ์ผุดผ่อง
ต่อชายที่ตนได้มอบความเป็นสาวให้อย่างถูกต้องตามประเพณี

...

แป้วแหวกยังรู้สึก 'เกาะเกี่ยว' กับเขายิ่งขึ้น รู้สึกว่าต่อไปนี้หล่อนมีเพิ่มบุญเป็น
เหมือนหลักให้หล่อนยึด ความรู้สึกที่เกิดกับเพิ่มบุญดังนี้เป็นความรู้สึกที่ไม่เคยเกิด
กับใครมาก่อนแม้แต่ปวีช (754-755)

ดังที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้นว่า แป้วแหวกไม่รู้จักรักความโกรธเกลียด เธอไม่เคย
โกรธเกลียดใคร แป้วแหวกรักและซาบซึ้งในน้ำใจเล็กๆน้อยๆของทุกคน ยิ่งเป็นบุคคลที่เธอเห็น
ว่าดีกับเธอแล้ว แป้วแหวกก็ยังรักเคารพและพร้อมที่จะเชื่อฟังทุกอย่าง เช่นกับพิศสมผู้มีส่วน
สำคัญที่ทำให้แป้วแหวกได้พบกับโลกใหม่ ชีวิตใหม่อันน่าตื่นตาตื่นใจ ดังคำบรรยายว่า

แป้วแหวกรู้สึกซาบซึ้งกับคุณพิศสมเสมอมา เกิดความจงรักและกตัญญูโดย
ไม่รู้ตัว เพราะเท่าที่แป้วแหวกสนทนบายแต่งตัวสวยๆเจ็ดฉายอยู่ทุกวันนี้ก็เพราะ
คุณพิศสม (492)

แม้แต่กับนวลวรรณซึ่งแสดงออกให้แป้วแหวกเห็นอยู่ตลอดเวลาว่าเกลียดชังแป้วแหวก
แต่แป้วแหวกก็ไม่เคยนึกเสียใจหรือโกรธเกลียดตอบ กลับให้ความเคารพนับถือนวลวรรณประดุจ
ผู้มีบุญคุณกับเธอ

ความไม่รู้จักรักโกรธเกลียดใคร อาจวิเคราะห์ได้ว่าเป็นเพราะแป้วแหวกมีความเจริญ
ทางสมองต่ำกว่าวัย จึงยังมีจิตใจที่สะอาดแบบเด็กและต้องการความรักจึงประจบเอาใจทุกคน
และไม่รู้จักก้าวร้าวเนื่องจากเกรงจะไม่ได้ได้รับความเมตตา เมื่อแป้วแหวกได้รับการบำบัดรักษาจน
อาการผิดปกติทางสมองค่อยดีขึ้น ทำให้เธอค่อยมีความรู้สึกรู้สึกรู้จักความเจ็บปวดขมขื่น เริ่ม
รู้จักความคับแค้นใจ เธอเริ่มรู้จัก เริ่มรู้จักและรับรู้ความรู้สึกของใคร แต่ความเปลี่ยนแปลง
เหล่านี้ไม่ได้ทำให้ความตั้งงามในจิตใจแปรเปลี่ยนไป แป้วแหวกยังคงเป็นแป้วแหวกคนเดิม กล่าว
คือ ยังคงมองโลกในแง่ดี ให้อภัย ไม่ถือสาหาความใคร่ ดังเช่นเมื่อตอนที่แป้วแหวกกลับจากการ
บำบัดอาการทางสมอง ดวงลักษณะที่แป้วแหวกว่า "เป็นโง่บ้างละแป้ว ที่นี่คงเป็นคนกับเขาขึ้น
มาบ้างแล้วซี" (979) แป้วแหวกไม่ได้ได้ตอบอะไรนอกจากรอยยิ้มหวานอย่างเดิม แต่ภายใต้
รอยยิ้มนั้นซ่อนความหมายและความรู้สึกบางอย่างเอาไว้ ไม่ว่างเปล่าไร้ความรู้สึกอย่างแต่ก่อน
ดังคำบรรยายว่า

ไม่มีอะไรผิดปกติ หล่อนยิ้มหวานอย่างเคยโดยไม่ได้อตอบ

ทว่า สิ่งผิดปกติที่พิศมไม่รู้จักคือ ยิ้มของแป้วแหวยังคงหวานแหวงก็จริง แต่ไม่ใช่ยิ้มอย่างไม่รู้สึกรู้สมกับความร้ายกาจของ 'คน' ที่มีต่อ 'ตุ๊กตา' อย่างแป้วแหว หากคราวนี้เป็นยิ้มของคนมีความรู้สึกซึ่งไม่ถือสา และยอมให้เพราะความเกรงกันอยู่หนึ่ง แต่ที่สำคัญไปกว่านั้นก็คือลึกลงไปใน 'สันดาน' ยังคงความดี และพร้อมกับการให้อภัยอยู่ (977-978)

ความดีของแป้วแหว อันได้แก่การมองโลกในแง่ดี การให้อภัยไม่ถือสาหาความใคร ความกตัญญูรู้คุณ และความปรารถนาดีต่อผู้อื่น จึงมิได้เป็นความดีงามอันเนื่องมาจากความผิดปกติหรือต้องการสิ่งใดตอบแทนหรือมีใครมาสั่ง หากเป็นความดีงามในกมลสันดานอันเป็นเนื้อแท้ในจิตใจของแป้วแหว พิณจึงให้ตุ๊กตาที่แท้จริงกลับเป็นคนอื่น หาใช่แป้วแหวไม่

2.1 ขรินชาติ

2.2.1 บทบาท

ในขณะที่ผู้แต่งให้แป้วแหวเป็นตุ๊กตาอย่างเป็นทางการนั้น ผู้แต่งก็ให้ขรินชาติเป็นตุ๊กตาอีกตัวหนึ่ง หากแตกต่างกับแป้วแหวตรงที่แป้วแหวเป็นตุ๊กตามนุษย์โดยสภาพ กล่าวคือเธอจำเป็นต้องเป็นตุ๊กตาเพราะสภาพร่างกายและจิตใจของเธอเอง แป้วแหวไม่เจ็บปวดทรมานขึ้นกับสภาพความเป็นตุ๊กตาของตนเองเท่าใดนัก เพราะเธอไม่มีทางเลือกอื่น สภาพสมองและจิตใจของแป้วแหวไม่อำนวยให้แป้วแหวคิดเองทำอะไรเองได้ ต้องมีคนคอยกำกับบงการและชี้ทิศทางเดินชีวิตให้ ในขณะที่ขรินชาตินั้น ทั้งๆที่เธอมีความสามารถ มีสมองสติปัญญาเฉลียวฉลาดพร้อม แต่ก็ต้องตกอยู่ในสภาพตุ๊กตามนุษย์เช่นกัน ทั้งนี้เพราะเธอถูกผู้ปกครองตั้งแต่บิดามารดาจนถึงมารดาบุญธรรมและภรรยาล้อมกรอบชีวิตและวางกฎเกณฑ์ต่างๆให้เธอปฏิบัติเพื่อให้เป็นไปตามความต้องการของแต่ละคน ขรินชาติจำใจต้องมีชีวิตในอาณัติของผู้อื่น โดยเธอไม่มีความเข้มแข็งพอที่จะได้แย้งหรือหลีกเลี่ยงได้ ขรินชาติจึงขมขื่นกับสภาพความเป็นตุ๊กตาของตนไม่น้อย นอกจากนี้ เมื่อเทียบกับแป้วแหว ขรินชาติยังเป็นผู้ที่ถูกทำให้เป็นตุ๊กตาโดยอำนาจความหลงผิดของพ่อแม่ที่มีค่านิยมผิดๆ

คนมีมันสมองอย่างขรินชาติที่ไม่สามารถเป็นเจ้าของหรือจัดการกับปัญหาชีวิตของตนเองได้ ต้องปล่อยให้ชีวิตอยู่ในกำมือของผู้อื่น จึงมีชีวิตที่ไร้ค่าและขมขื่น บทบาทของตัวละครนี้ก็เพื่อเสริมความคิดว่ามนุษย์ถือเอาผู้อื่นเป็นของเล่นเหมือนตุ๊กตาเพื่อสนองความต้องการของตนอย่าง

เอารัดเอาเปรียบ ความฉลาดของมนุษย์จึงมิได้สร้างสรรค์เสมอไป การไม่รับรู้ความจริงข้อนี้อาจเป็นโชคดีกว่าได้รับรู้แต่จัดการอะไรไม่ได้ ดังที่เขาคิดถึงแป้วแหวอย่างมีมุกตลกใจว่า

...อยู่อย่างคนโง่ซื่อๆแบบนั้นนะดีแล้วละแป้วเฮ้ย ไม่ต้องคิด ไม่ต้องดิ้นรน คนฉลาดบางทีก็ไม่ใช่ว่าจะมีความสุขเสมอไป สมองของมนุษย์ไม่ได้มีประโยชน์แต่สร้างอย่างเดียว บางทีมันก็ทำลายด้วย ทำลายและทำร้ายทั้งตัวเองและทั้งคนอื่น (951)

2.2.1 ลักษณะนิสัย

ชินชาติมีลักษณะเป็นคนหัวอ่อน เพื่อพึ่งพ่อแม่ตั้งแต่เด็ก จัดเป็นคนโชคร้ายที่ไร้ความสุขแม้จะอยู่ในครอบครัวที่คิดว่าพอมีอันจะกิน ความเป็นลูกคนเดียวของเขา เป็นเหตุให้เขาถูกคาดหวังสูง ถูกบังคับเคี่ยวเข็ญให้เรียนอย่างหนักเพื่อให้ประสบความสำเร็จมีหน้ามีตาเทียบเท่าหรือสูงกว่าคนอื่น ดังนั้น ชินชาติจึงถูกวางตารางชีวิตไว้ให้ตั้งแต่เด็ก เขามีหน้าที่อย่างเดียวคือเรียน แม้แต่เวลาสำหรับกระโดดโลดเต้นหรือเล่นขนตามประสาเด็กก็ยังมีไม่มี ในวันหยุดเขามีเวลาเป็นของตัวเองแค่ครึ่งวันเช้าของวันอาทิตย์ นอกจากนั้นเขาต้องเรียนพิเศษและทำการบ้าน ดังคำบรรยายความคิดของคำสุกที่เลียงชินชาติว่า

หล่อนเดินเข้ามาดูสมุดซึ่งเต็มไปด้วยตัวเลขบนโต๊ะ มีสมุดหนังสือวางอยู่หลายเล่ม ทั้งภาษาไทยและอังกฤษ หล่อนมองดูเด็กชายด้วยความรู้สึกสงสาร

หล่อนอยู่กับครอบครัวนี้มาสสามปีแล้ว ตั้งแต่อายุเพียง 14 ตอนนั้นเด็กชายชินชาติเพิ่งจะอายุเพียง 4 ขวบกว่า ทว่า หัวกระเป๋านั่งสอบไปโตไปโรงเรียนอนุบาลแล้ว พออายุแค่ห้าขวบครึ่งก็สอบผ่านข้ามอยู่ชั้นประถมหนึ่ง คุณผู้หญิง คุณผู้ชายคุยกันเรียกว่า พาส.. แพต..อะไรไม่รู้

ซึ่งคุณผู้หญิงคุณผู้ชายดีใจและปลื้มมาก คุยกับคนโน้นคนนี้ไม่รู้จบ แม้แต่ทางโทรศัพท์

แล้วก็ตั้งแต่บัดนั้นเป็นต้นมา คุณชินชาติเด็กผู้ชายตัวนิดๆก็เอาแต่คร่ำคร่ำกับการบ้านมากมายมหาศาลตามความรู้สึกของคำสุก (43)

กล่าวได้ว่าพ่อแม่ของชินชาติเลียงลูกอย่างเผด็จการ ไม่เคยสนใจความรู้สึกของเขา แม้ดูเหมือนชินชาติประสบความสำเร็จเหนือเด็กวัยเดียวกัน แต่การเลื่อนชั้นไปเรียนกับเด็กที่โตกว่าก็ทำให้เขาเข้ากับเพื่อนไม่ได้ เขาถูกรังแกกลั่นแกล้งจากเพื่อนในชั้นที่โตกว่าเสมอ เขาถูก

เพื่อนเรียกว่า "ไอ้แหย" บ้าง "ไอ้เปี้ยก" บ้าง ทำให้เขาเกิดปมด้อยในใจลึกๆเสมอมา ชรินชาติไม่มีเพื่อนเลย มีเพียงคำสูกที่เลี้ยงสาวรุ่นซึ่งก็ไม่ได้เข้าใจเขามากนัก เพื่อนที่เขาชอบที่สุดมีเพียงแป้วแหว นอกจากนี้แป้วแหวมีหน้าตาสะดวยน่ารักแล้ว แป้วแหวยังเป็นคนเดียวที่ฟังเขาคุยเมื่อใดที่เขาได้คุยกับแป้วแหว เขาจะรู้สึกมั่นใจและ "ผ่องผาย" ขึ้นไม่น้อย

โชคดีของชรินชาติอยู่ที่เขามีธรรมชาติไผ่ดี และได้เรียนรู้ที่จะอดทนและระงับอารมณ์เมื่อต้องจากพ่อแม่ไปเรียนต่อที่ประเทศสหรัฐอเมริกาตั้งแต่อายุยังน้อย มาอยู่ในการปกครองของคนเจ้าอารมณ์อย่างโชติรสหรือคุณยายเล็ก ก็ต้องรู้จักช่วยตัวเองมากขึ้น ดังที่ต้องไปอยู่ที่บ้านครอบครัวอเมริกันเพื่อฝึกภาษาในช่วงแรก ต้องทำงานบ้านไม่ว่าจะตัดหญ้า ล้างชาม ล้างห้องน้ำ ทั้ๆที่อยู่บ้านกับพ่อแม่ที่เมืองไทยนั้น เขาไม่เคยแตะต้องงานเหล่านี้ "เดือนแรกชรินชาติจึงเหงาและรู้สึกขมขื่นกับความลำบากน้ำตาแทบหยด..." (163) แต่สิ่งที่ชรินชาติต้องอดทนมากที่สุดกลับไม่ใช่ความลำบากเหล่านั้น แต่เป็นอารมณ์อันไม่แน่นอนและความไม่มีหัวใจของผู้อุปการะซึ่งเรียกว่าเป็นคนแป๊กหน้า ดังคำบรรยายความคิดคำนึงของชรินชาติว่า

พ่อแม่ไม่เคยบอกเขาเลยว่า เขาจะต้องมาลำบากและจะต้องมาทนกับอารมณ์ของคุณยายเล็กซึ่งยิ่งอยู่ใกล้กันนาน เขาก็ยิ่งตระหนักว่าคุณจะเป็นเหมือน 'ตุ๊กตา' ซึ่งกลายเป็นเครื่องระบายอารมณ์ต่างๆของคุณยายเล็ก

ยามคุณยายเล็กอารมณ์ดี ก็จะไปรับเขาที่บ้านเพื่อน ขับรถพาเขาไปเที่ยวคุยให้ฟังถึงการดำเนินชีวิตของคุณยายเล็กและผู้คนในรัฐตลอดจนผู้คนในประเทศนี้

ทว่า เมื่อใดที่คุณยายเล็กแวะมาหาเขา และบังเอิญผิวเมียที่เขาอาศัยอยู่ด้วย ฟ้องร้องเขาในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยเฉพาะการที่เขาชอบหลบไปอ่านหนังสือแทนการพูดคุยกับสองผิวเมีย หากเป็นเวลาที่คุณยายเล็กอารมณ์ดี คุณยายเล็กก็เพียงแต่หัวเราะและเอ็นดูเขา แต่หากคุณยายเล็กอารมณ์ไม่ดี พอเขาไปส่งคุณยายเล็กที่รถดับหลังสองผิวเมียคุณยายเล็กจะเงื้อมมือฟาดเมื่อยะๆลงไปตามหลังตามไหล่ (163 - 164)

ยิ่งกว่านั้น สิ่งที่โชติรสทำลายน้ำใจเขามากที่สุด คือการยึดการ์ดที่เขาเตรียมจะส่งให้พ่อแม่ คำสูกและแป้วแหว โชติรสไม่ยอมให้สิ่งทั้งๆที่เขาเขียนข้อความและจำหน่ายของเสร็จและเตรียมจะส่งอยู่แล้ว การกระทำดังกล่าวของคุณยายเล็กทำลายน้ำใจเขาอย่างรุนแรง จนเขารู้สึกเกลียดคุณยายเล็กอย่างไม่เคยเกลียดใครมาก่อน ดังคำบรรยายว่า

ชรินชาติไม่เคยเกลียดใครมาก่อน แม้แต่เพื่อนซึ่งเคยรังแกก้าวร้าวเขา เขาก็ไม่เคยเกลียด เขาเพิ่งจะรู้สึกเดี๋ยวนี้เองความเกลียดเป็นอย่างไร

เกลียดเพราะเขาถูกทำลายน้ำใจ การ์ดสามแผ่นนั้นอาจจะไม่มีความหมายอะไรเลยในความหมายของคนอื่นโดยเฉพาะคุณยายเล็ก แต่สำหรับเขา มันมีความหมายอย่างยิ่ง เขามาอยู่กับคุณยายเล็ก ไม่มีเงินส่วนตัวติดตัวมาเลย ที่พ่อแม่ให้มาคุณยายเล็กก็รีบเอาไปจนหมด ไม่ยอมให้เขาถือเงิน บอกว่าจะเก็บเอาไปเป็นเบี้ยเลี้ยงของเขาตอนไปเรียนหนังสือ เขาสู้สุดสำหรับทำงานเร่งวันเร่งคืนให้ครบเดือน จะได้เบิกเงินตามสิบเหรียญเป็นค่าแรง จุดหมายของเขาก็คือการ์ดสามแผ่นใจของเขาอยู่ที่การ์ดสามแผ่น (168)

ชรินชาติมีคุณธรรมที่น่าชื่นชมยิ่งอีกข้อหนึ่งก็คือ ความกตัญญูรู้คุณคน แม้เขาจะอยู่กับโชติรสอย่างไรก็ตามสุขและต้องใช้ความอดทนเป็นอย่างสูง แม้บางครั้งโชติรสทำให้เขาถึงกับน้ำตาตกด้วยความขมขื่น แต่เขาก็ดำเนินอยู่เสมอว่าหากไม่มีคุณยายเล็ก เขาก็จะไม่มีโอกาสมาเรียนต่อถึงต่างประเทศและจบถึงปริญญาเอกได้ ความสำนึกในบุญคุณผนวกกับความอ่อนแอในจิตใจและบุคลิกเคร่งเครียดเอาจริงเอาจังของคุณยายเล็กทำให้เขากลับเธอ โดยเขาเองก็ "บอกไม่ถูกเหมือนกันว่าทำไมถึงได้กลับคุณยายเล็กนัก" (278) ความกลัวขนาดที่ไม่กล้าหือหรือขัดคำสั่งใดๆหรือที่จริง "...ไม่คิดจะ 'ฮึด' หรือแข็งข้อกับคุณยายเล็กหรือพ่อแม่" ก็เป็นเพราะ "เขาไม่เคยทำอย่างนั้นมาก่อน ในใจส่วนลึกของเขาอ่อนโยนหรือจะพูดให้ถูกต้องอ่อนแอเกินกว่าจะทำแบบนั้นได้" (464) ความกลัวจนเกินไปนี้เองทำให้ชรินชาติถูกมองอย่างสมเพชและขบขัน บางคนหัวเราะเยาะเอาตรงๆ ชรินชาติก็โต้ตอบบอกว่าที่เขาต้องกลับคุณยายเล็กเพราะเธอมีบุญคุณต่อเขา ดังที่เขาถกถกกับเพิ่มบุญว่า

"ที่เพิ่มมีเงินเรียนอย่างมากมาย อยู่มหาวิทยาลัยเอกชนแพงลิบ คุณป้าเข้าอพาร์ทเมนต์ให้ที่อยู่ ให้เงินใช้เดือนละหลายร้อยเหรียญ ส่วนผมคุณแม่ส่งมาอาศัยคุณยาย บุญคุณคุณยายท่วมหัวท่วมหู จะไม่ให้กลับเขาได้อย่างไร" (274)

หรือเมื่อตรงลักษณะถามเขาว่า "กลัวอะไรนักหนานะกับคุณยายเล็ก" (458) ชรินชาติก็ตอบว่า

"คุณยายเล็กมีบุญคุณกับพี่ท่วมหัว ถ้าพึ่งเงินเดือนพ่อแม่คงไม่มีปัญญาส่งพี่มาเรียนอย่างดวงอย่างพี่เพิ่มหรอก อย่างพี่เพิ่มมาป่วยอยู่ที่นี้ ค่ารักษาพยาบาล ค่าโรงพยาบาลเป็นล้าน ถ้าเป็นพี่ก็คงตายอยู่ในอเมริกา" (458)

นอกจากนี้ อุปนิสัยความเป็นคนอ่อนโยน ทำให้ชรินชาติเข้าใจและเห็นใจคุณยายเล็ก เขาไม่เคยบิปรากเถียงหรือพูดอะไรให้โชติรสไม่พอใจ ทั้งไม่เคยแสดงอารมณ์ว่าไม่พอใจในวาจา ถากถางหรือประชดประชันของโชติรส แม้เมื่อเธอโกรธเขานักหนา ที่เขาแต่งงานกับดวงลักษณ์ ชรินชาติก็เข้าใจและเห็นใจ ดังคำบรรยายว่า

ด้วยส่วนเล็กแล้ว เขารู้ว่าคุณยายเล็กรักเขา เต็มส่วนพร่องของความรักที่
คุณยายเล็กไม่เคยได้รับจากใคร

คุณยายเล็กต้องการความรัก แต่ไม่เคยได้จนอิ่ม เพราะคุณยายเล็กเป็นลูก
กำพร้าที่คุณยายทวดเก็บเอามาเลี้ยง แม้จะรักก็รักไม่เท่ากับลูก เมื่อคุณยายเล็ก
ระหระหนมาทำมาหากินอยู่ในอเมริกาและแต่งงานกับฝรั่ง คุณยายเล็กก็เป็นหมัน
เสียอีก เป็นเหตุให้สามีของคุณยายเล็กแอบไปมีสัมพันธ์กับเด็กสาวคนไทย เมื่อ
หล่อนตั้งครรภ์ มีสเตอร์บราวน์ก็ขอหย่ากับคุณยายเล็ก

คุณยายเล็กจึงหิวความรัก

เมื่อมีคนผ่านเข้ามาให้รักก็หวงแหน หวาดกลัวว่าจะสูญเสียไป (471)

ความไม่เข้มแข็งเด็ดขาดเป็นปัญหาของชรินชาติ เห็นได้จากเมื่อเขาแต่งงานกับ
ดวงลักษณ์แล้ว เขาไม่สามารถปลดปล่อยตัวเองจากการดูแลของโชติรสและไม่สามารถชี้แจงให้
ดวงลักษณ์ยอมรับได้ เขาจึงถูกผู้หญิงสองคนแย่งชิงกันเหมือนเป็นตุ๊กตาไม่มีชีวิต

ชรินชาติเป็นคนดี แต่การที่เขาหัวอ่อนจนเกินไปจนขาดความเป็นตัวของตัวเอง ทำให้
ให้ความหัวอ่อนกลายเป็นความอ่อนแอ ความเป็นคนดีของเขาจึงสร้างความทุกข์ใจให้เสมอ เขา
มีแต่สมองสำหรับแก้ปัญหาในตำราเรียน แต่สมองสำหรับการคิดแก้ปัญหาอื่นนอกตำรานั้นเขาแทบ
ไม่มีเลย ชรินชาติจึงมักถูกคนอื่นมองด้วยความสมเพชไม่เว้นแม้แต่พิศลมแม่ยายของเขาเอง

พิศลมมองดูดอกเตอร์หนุ่มหมาดๆอายุแค่นี้สิบเจ็ดอย่างสมเพชนิดๆ

พ่อคุณเฮ้ย เก่งกาจฉลาดสารพัด พอเริ่มทำงานนายจ้างก็ยอมเสียเงินซื้อสมอง
เดือนละเป็นแสน

ทว่า ปัญหาชีวิตครอบครัวของตัวเอง กลับถามผู้อื่นด้วยเสียงอ่อนใจและคิดไม่
ตก (861)

แม้แต่ความสัมพันธ์กับดวงลักษณ์ เขาก็มิได้เป็นฝ่ายเสนอ การแต่งงานเกิดขึ้น
เพราะความใกล้ชิดและดวงลักษณ์อยากจะทำอะไรที่โชติรสเท่านั้น เมื่อปราศจากความรักและ

ความตื่นเต้นของการเอาชนะลดลง จึงกลายเป็นความเบื่อหน่าย ชีวิตแต่งงานของคนทั้งสองล้มเหลว ดวงลักษณะดีจากไปแสวงหาผู้ให้ความตื่นเต้นใหม่ ๆ

2.3 เพิ่มบุญ

2.3.1 บทบาท

เพิ่มบุญเป็นลูกคนโตของปัญญาและพิศม วัยเด็กของเขาอยู่ในระยะที่บิดาเพิ่งจะเริ่มตั้งตัวได้ เขาจึงถูกบังคับเข้มงวดให้เรียนหนังสืออย่างหนักตามความมุ่งหวังและความทะเยอทะยานของบิดา เพิ่มบุญเคร่งเครียดกับการเรียนจนเกือบเสียสติในระหว่างศึกษาต่อในระดับปริญญาโทอยู่ต่างประเทศ แต่เขาก็มีมานะศึกษาต่อจนจบปริญญาเอกและกลับมาทำธุรกิจของตนเองในประเทศไทย

แม้เพิ่มบุญจะมีความปราดเปรื่องและมีมันสมองเป็นเลิศในด้านธุรกิจ แต่เขาก็มีข้อเสียคือ เป็นคนเคร่งเครียด จริงจังและขวางโลก ไม่มีมนุษยสัมพันธ์เข้ายังเป็นคนตึงจัดและเป็นโรคพิษสุราเรื้อรัง ลักษณะดังกล่าวนอกจากจะทำให้เขาไม่เหมาะกับงานในตำแหน่งผู้บริหารซึ่งเป็นเหตุให้ปัญญาไม่สามารถวางมือจากธุรกิจต่างๆได้แล้ว ยังเป็นเหตุให้ปัญญาและพิศมเกิดความกังวลและไม่มีความสุข นอกจากนั้น เพิ่มบุญยังไม่ได้ชอบงานที่ทำ เขาทำไปเพราะหน้าที่รับผิดชอบ เป็นเหตุให้เขาเกิดความกดดัน และระบายความกดดันออกมาด้วยการพูดจาก้าวร้าวและโผงผางไม่เกรงใจใคร ดังการสนทนาของดวงลักษณกับปวิขว่า

"...ที่เพิ่มฉลาดจริง เก่งจริง แต่ที่เพิ่มมีบางอย่างในตัวขัดแย้งกัน ที่เพิ่มไม่ได้ชื่นชมกับงานที่ทำ เขาทำเพราะมันเป็นหน้าที่ที่จะต้องทำเท่านั้น ทำไป ต่ำไป ต่ำทั้งตัวเอง ต่ำทั้งผู้ร่วมงาน แล้วยังต่ำทั้งงาน" (793)

ความเป็นคนขวางโลก ต่อด้านกฎเกณฑ์และเคร่งเครียดทำให้เพิ่มบุญแทบไม่มีเพื่อน มีเพียงปวิขที่เขาถูกใจในบุคลิกความเป็นตัวของตัวเอง นอกจากปวิขแล้วยังมีขรินชาติซึ่งเขารู้จักเกี่ยวข้องด้วยในฐานะญาติและต่อมาเป็นน้องเขย เพิ่มบุญรู้สึกเอ็นดูและเห็นใจขรินชาติแต่ก็ช่วยเหลืออะไรไม่ได้มาก

เพิ่มบุญไม่เคยเห็นคุณค่าของผู้หญิงในฐานะที่จะเป็นคู่ชีวิต ทัศนคติของเขาก็คือ ผู้หญิงในความรู้สึกของเขา ไม่ยกสำคัญเท่ากับเหล่า ไม่ว่าจะเป็นผู้หญิงทำงานบริษัท ห้างร้าน ข้าราชการหรือประเภทลอยล่องฟ่องฟายอยู่ในสังคมทุกวันนี้ เขาชอบโสเภณีมากกว่า เพราะพวกหล่อนไม่เคยมองดูเขาอย่างรังเกียจ เวลาที่เขาเมาเหล้า ไม่เคยตั้ง